

Nunatsinni Nakorsaaneqarfik

MEEQQAT INUUSUTTULLU AKORNANNI NAPPAATIT TUNILUUTTUT

Ulluunerani paaqqinnittarfinni, atuarfinni assigisaannilu
pitsaaliunissamut ilitsersuutit.

2025

Siulequt

Meeqqat inuusuttullu akornanni nappaatit tuniluuttut. Meeqqanik paaqqinnittarfinni pitsaaliuinissamut ilitsersuut Sundhedsstyrelse-p arfineq aappassaanik 2020 saqqummersitaa Smitsomme sygdomme hos børn og unge. Vejledning om forebyggelse i daginstitutioner, skoler m.v. nunatsinnut naleqqussarlugu suliaavoq.

Maleruagassat tunngaviusut sukumiisumik nassuiarneqarneri kialu suut suliasarigai ilitsersuummi imaritinneqarput. Tunillatsinnaveersaarneq nassuiaatigineqarpoq nappaatillu ataasiakkaat arlallit eqqartorneqarlutik.

Ilitsersuut suliffeqarfinnut, atuarfinnut, angajoqqaanut peqqinnissaqarfimmullu tunngatinneqarpoq. Ilitsersuutip suleqatigiinnermi oqilisaaqataanissaa kissaataavoq.

Meeqqat napparsimasut angerlarsimatinnerisigut, angerlarsimaffinni, atuarfinni ulluuneranilu paaqqinnittarfinni eqqiluisaarluarnikkut, meeqqat angajoqaanut suliffeqarfinnullu nuannaarutaasumik nappakulannginnerulersarput. Maleruagassanik maleruaniarneq tamaginnut piumasaqaatitaqarpoq. Ilitsersuummi paasissutissat siunnersuutillu ulluinnarni tunillatsinnaveersaarnermut, eqqiluisaarnerp pitsanngorsaavigineqarnissaanut akisussaaffiliinermullu atorneqarsinnaapput, nappaatillu ataasiakkaat pillugit paasissutissanik pissarsiviusinnaallutik.

Qallunaat Nunaanni Sundhedsstyrelse-p 2020-mi saqqummersitaa **Smitsomme sygdomme hos børn og unge**. Vejledning om forebyggelse i daginstitutioner, skole m.v. nunatsinnut naleqqussarlugu Nunatsinni Nakorsaneqarfimmit saqqummersinneqartoq, 2025.
Ilitsersuut aaneqarsinnaavoq www.nun.gl

Assiliartai titartagartaalu: Nina Spore Kreutzmann, Tegnestuen Tita

Imarisai

1.	Aallaqqaasiut	6
2.	Tunngaviusumik maleruagassat	7
2.1	Qaugu meeraq meeqqerivimmukaanqassava?	8
2.1.1	Tunillaasinnaagaluarluni meeqqerivimmiinneq	8
2.1.2	Meeraq napparsimava peqqissisimavaluunniit?	8
2.2	Nappaat pillugu paasissutissiineq	9
3.	Nappaatip tuniluuttup ersiutai	11
3.1	Nappaammut ersiutit nalinginnaasut	11
3.2	Nappaammut ersiutit immikkut ittut	11
3.3	Kissarneqarneq	11
3.3.1	Kissarneqarneq kissarnersiornerlu	11
3.3.2	Kissarneqarluni noqartarneq	12
3.3.3	Meeqqami kissarnilimmi ersiutit ernumanaatillit	12
4.	Kiap suna suliassaraa?	13
4.1	Sulisut pisussaaffii	13
4.1.1	Meeqqerivimmi meeraq napparsimasoq	13
4.1.2	Meeqqerivimmi nappaalasoqarnera	14
4.1.3	Eqqiluisaarnermi maleruagassat	14
4.1.4	Meeqqerivimmiilerneq	14
4.1.5	Tuniluuttumik nappaalasoqartillugu sulisoqarnikkut pissutsit	14
4.2	Angajoqqaat pisussaaffii	15
4.3	Peqqinnissaqarfiup pisussaaffii	15
4.4	Nunatsinni Nakorsaaneqarfiup pisussaaffii	16
4.5	Sullivinnik Nakkutilliisoqarfiup pisussaaffii	17
5.	Nappaat tuniluuttoq qanoq paasisariaqarpa?	18
5.1	Tunillatsianermut tunngasoq	18
5.2	Tunillaaneq	21
5.2.1	Tunillaassuisut	22

6.	Tunillaassuinerup pitsaaliornissaa	24
6.1	Assaat eqqiluitsuutinneri	25
6.2	Assaat asannissaat	26
6.3	Assannik tunillannartuiaaneq	26
6.4	Aaqqatit	27
6.5	Anersaartuutit aqutigalugit tunillatsissinnaanerup pitsaaliorneqarnera	27
6.6	Nerisat arrorfii aqutigalugit tunillatsissinnaanerup pitsaaliorneqarnera	28
6.7	Ameq aqutigalugu tunillatsissinnaanerup pitsaaliorneqarnera	28
6.8	Nerisat aqutigalugit tunillatsissinnaanerup pitsaaliorneqarnera	29
6.9	Annertusisamik eqqiluisaarneq	29
7.	Nappaatit tuniluuttut	30
7.1	Toqqusaarlunneq (tonsillitis acuta/ aniornininnermik ilalik scarlatina)	30
7.2	Meeqqani ammikkut aseruuttoorneq tappiorannartunik bakterissanik patsiseqartoq	32
7.3	Ajussat (folliculitis/ furuncles)	32
7.4	Meeqqat qumaat (enterobiasis)	33
7.5	Meeqqat amerluutaat tuniluuttoq (impetigo)	34
7.6	Timminneq meriarnerlu (aqajaqqukut inalukkakkullu aseruuttoorneq)	35
7.7	Kilaat (scabies)	38
7.8	Nuffaserneq (sorkkut torlukut iggissakkullu aseruuttoorneq) toqqusaarlullu virus-imik patsiseqartoq)	39
7.9	Nuffasernemi siggukut aseruuttoorneqalerneq (herpes)	41
7.10	Savarneq (parotitis epidemica)	42
7.11	Tingulluut tuniluuttoq Hepatitis A	43
7.12	Tingulluut tuniluuttoq Hepatitis B	44
7.13	Hiv-mik tunillatsinneq (human immunodefekt virus)	45

7.14	Assakkut isikkakut qanikkullu pullaqisoqarneq (hand-, foot- and mouth disease)	46
7.15	Nuallunneq Influenza	47
7.16	Illummoorneq Kighoste (pertussis)	48
7.17	Toqqusaarluut kunissuunnikkut tunillaattartoq (mononucleosis infectiosa)	50
7.18	Kummanneq (pediculus capitis)	51
7.19	Kiinnakut aniorneqarneq (parvovirusinfektion, erythema infectiosum)	54
7.20	Siutip iluagut aseruuttoornikkut maqisoorneq (otitis media suppurativa acuta)	55
7.21	Qaratsap ameraasaagut aseruuttoorneq tuniluuttoq (Meningokoksygdom)	56
7.22	MRSA (tappiorannartut stafylokokkit antibiotikanut akiuussinnaanngorsimasut)	58
7.23	Mæslingerneq (morbilli)	59
7.24	Aappaluararneq/qimmeralanneq (rubella)	60
7.25	Kuppiararneq (varicella)	62
7.26	Sikannertuusap (skovflåt) tunillannartuanik tunillatsinneq	64
7.26.1	Sikannertuusamit tunillatsinneq (Borreliainfektion)	64
7.26.2	Sikannertuusamik patsiseqartumik qaratsakkut aseruuttoorneq	65
7.27	Oquninneq (dermatofytoser, ringorm)	66
7.28	Ulluni pingasuni kissarneqarneq (exanthema subitum)	67
7.29	Sakialluut Tuberkulose	68
7.30	Unngut (molluscum contagiosum)	69
7.31	Unngut (verruca vulgaris)	70
7.32	Isikkut aseruuttoorneq (conjunctivitis)	71
8.	Nappaatit tuniluuttut ataasiakkaat nalunaarsorsimaffiat	74
	Atuagassat allat	78

1. Aallaqqaasiut

Meeqqat napparsimasut meeqqamut namminermut angajoqqaanullu erloqissutaasarput, nalornineq apeqqutissarpassuillu takkussuussinnaasarlutik. Ilitsersuut una apeqqutit taamaattut akissutissarsiniarlugit suleqatigiinnerlu uummarissarniarlugu suliaavoq.

Ulluunerani meeqquarivinni atuarfinni assigisaannilu nappaatit tuniluuttut atu-gaanerisa ikilisinnissaat, ilitsersuusiormi siunertat pingaarnersaraat¹.

Sullinniakkat tassaapput ulluunerani meeqquarivinni, atuareermermi paaqqinnit-tarfinni atuarfinnilu sulisut, kiisalu angajoqqaat peqqinnissaqarfimmilu sulisut.

Suliffeqarfiit peqqinnissaqarfillu maleruagassanik atuuttunik maleruaassapput sapinngisarli tamaat nappatsaaliinissaq, eqqiluisaarnikkut angajoqqaallu mee-qqanik napparsimasunik angerlarsimatsitsinerisigut anguneqarsinnaavoq.

Ilitsersuut ulluunerani meeqqanik paaqqinnittarfinni nappaatit tunillaassuuttut pillugit peqqussummik² Nunatsinnilu Nakorsaaneqarfiup ulluunerani paaqqin-nittarfinni eqqiluisaarnissaq pillugu ilitsersuusianik tunngaveqarpoq³.

Ilitsersuummi nappaatit tuniluuttartut pillugit pissutsit nalinginnaasut nappaatil-lu ataasiakkaat pillugit pissutsit immikkut ittut eqqartorneqarput.

Nunatsinni Nakorsaaneqarfiup nittartagaani www.nun.gl qulequttap *Nappaatit tunillaassuuttut* ataani ilitsersuummut tapiliullugit atorneqarsinnaasunik peqarpoq. Tassanissaaq nappaatinut ataasiakkaanut tunngatillugu paasissutissat suliffeqarfimmi nivinngarneqarsinnaasut pissarsiassaapput.

-
1. Ulluunerani meeqquariviit ukioqanngitsuniit atualersussanut (angerlarsimaffimminni paarsi-sartut, meeraaqquariviit, meeqquariviit ataatsimoortunullu meeqquariviit) kiisalu atuarfiit, Atu-areersunut paaqqinnittarfiit, inuusuttut klubbii, isumaginninnerup perorsaanerullu iluani neqeroorutaasut allat namminersortunit pisortanillu ingerlanneqartut.
 2. Meeqqanut suli atualinngitsunut perorsaannikkut ineriikkiartuutaasunik ulluunerani neqeroo-ruteqartarmermi nappaatit tuniluuttut pakkersimaarniarlugit iliuusissat pillugit Namminer-sorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 5, 13. april 2010-meersoq.
 3. Nunatsinni Nakorsaaneqarfiup ilitsersuusianik ” Paaqqinnittarfinni eqqiluisaarnissaq Meeqqat sulisullu tunillatsaaliorneqarnissaat pillugu ilitsersuusianik ”. Nutartigaq aaneqarsinnaavoq www.nun.gl

2. Tunngaviusumik maleruagassat

Maleruagassat tunngaviusut inatsimmi aalajangersaavigineqartarput soorlu: kiap suna suliassaraa, tunillaassuunneq millisinniarlugu iliuusissat, kiisalu nappaatip atugaanera pillugu paasissutissiinissami malittarisassat.

Nappaatit tuniluuttut marlunnut immikkoortinneqarsinnaapput:

1. Nappaatit tuniluuttut immikkullu ulorianaateqartut⁴, ass. qaratsap ameraasaatigut aseruuttoorneq immikkut maleruagassartalik. Taakku qaqutiguukannersuupput, suliffeqarfinni nalinginnaasuunatik meeqqanili sulisunilu taakkulu angerlarsimaffiini atugaasinnaallutik. Nappaatinut taakkununga tunngatillugu pitsaaliuiniarluni iliuuseqarnissaq Nunatsinni Nakorsaaneqarfiup akisussaaffigaa. Nakorsat taama nappaatilinnik naammattoorsisut nalunaaruteqartussaataanerisigut⁵, Nunatsinni Nakorsaaneqarfik nappaatip ataasiakkaanit atugaanera paasisaqarfigisarpaa.
2. Nappaatit tuniluuttut allat akulikinnerusumillu atugaasut, ulluunerani paaq-qinnittarfinni ukioqanngitsuniit arfinilinnik ukiulinnik meerartalinni atugaanerupput. Nappaatit taakku ilarpassui pitsaalineqarsinnaanngillat ikioqatigiinnikkulli tuniluunneri millisinneqarsinnaapput. Nappaatit taakku tuniluunnerisa millisinnissaannut meeraaqqerisut siunnersuisinnaapput⁶.

-
4. Nappaatit tunillaassortut akiormiarlugit iliuusit pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 31, 13. juuni 2023-meersoq aamma Nappaatit tamanut ulorianartut pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 39 7. aggusti 2023-meersoq.
 5. Nakorsat nappaatinik tuniluuttunik nalunaaruteqartarnissaannut tunngatillugu Nunatsinni Nakorsaaneqarfiup ilitsersuusaa.
 6. Meeqqat peqqissusaannik misissuisarneq meeraaqqerinerlu pillugit Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 4 februaarip 14-ani 2005-imeersoq.

2.1 Qaqugu meeraq meeqqerivimmukaaneqarsinnaava?

Meeqqat sulisullu napparsimasut meeqqerivimmiinninnissaat meeqqallu tuniluuttumik nappaatillip tunillaasinnaajunnaaruni aatsaat meeqqerivimmut utersinnaanera, pingaarnertut maleruagassaavoq.

Meeraq peqqissisimassaaq sammisaqartitsinernilu immikkut paaqqutarineqarani peqataasinnaassalluni.

Maleruagassamilli pingaarnernit allaanerusoqartarpoq taamatuttaaq peqqinneq napparsimanerlu aalajangersimasumik nassiuiauminaatsuupput.

Nappaatit nalinginnaanerusut meeqqallu qanoq ilippat meeqqerivimmut utersinnaanera pillugu nalunaarsukkat, **immikkoortoq 8-mi** takuneqarsinnaapput.

2.1.1 Tunillaasinnaagaluarluni meeqqerivimmiinneq

Nappaatit ilaat tuniluussinnaagaluit meeraq peqqippat meeqqeriviliaanneqarsinnaavoq (ataani pineqartut takukkit). Nappaatit matumani pineqartut tassaasinnaapput siutikkut maqisoorneq, kiinnakkut aniorneqarneq, assakkut isikkakkut qanikkullu pullaqisoqarneq, nuffasernermit siggukkat aseruuttoorneqalerneq, meeqqat qumaannik qumaqarneq, unngoqarneq assigisaallu. Nappaatit taakku peruluutaaneq ajorput meeqqamullu malunnaataasarnatik. Peqqissunik tunillaasinnaasoqartarmat, meeqqat nappaammut ersiutillit angerlarsimatinnerisigut tuniluunneq pinngitsoortinneqarsinnaanngilaq. Allatigut nakorsartinneq sivisusinnaagaluaq aallartinneqareersimappat ass. kumaqarnermi kilaqarnermilu meeraq meeqqerivimmut utersinnaavoq.

2.1.2 Meeraq napparsimava peqqissisimavaluunniit?

Pingaartumik meeqqani napparsimaneq napparsimannginnerluunniit aalajangiivigiuminaassinnaasarmat, akuttunngitsunik naliliisoqartariaqartarpoq.

Meeraq kissarneqanngitsoq peqqissusaalu nalinginnaasumik sunnerneqanngitsoq, peqqissutut nalilerneqartarpoq. Meeraq sulisunit immikkut paaqqutari-sariaqassanngilaq sammisassaqartitsinermilu peqataasinnaassalluni. Ass. meeraq aneqataasinnaassaaq angalaariaqataasinnaassallunilu.

Meeqqap suli peqqissilluarani meeqqeriviliartinneqartup akiuussutissaqarpiannginnini pissutigalugu nappaammik kingunerluuteqartitsisinnaanera imal. allamik nappaatissarsisinnaanera qaninnerussaaq. Taamaammat meeqqap kissarnerutereerneranit sivikinnerpaamik ulloq ataaseq angerlarsimatikkallarneqarnissaa pitsaasuvoq.

Nalinginnaasumik peqqissussaa nappaammik sunnerneqarsimappat, kissarneqarpat imal. aalajangersimasunik nappaammut ersiuteqarpat, meeraq napparsimassaaq. Nappaatit tuniluuttut ersiutaat pillugit **kapitali 3** atuaruk.

Nappaat suussusersiniarlugu angajoqqaat peqqinnissaqarfimmut attaveqartillugit tunillaassuisunilluunniit paasiniaaqqusilluni suliffeqarfik/atuarfik piunasaqarsinnaatitaangilaq (aaversinnikkut, tagiussilluni misissugassanik tigusinikkut assigisaatigullu). Peqqinnissaqarfimmi misissuinermit tunngasut **immikkoortoq 4,3-mi** atuakkit.

Sulisut pissutsinik nalinginnaasunik nalornigunik meeraaqqerisumut attaveqarsinnaapput. Angajoqqaat meeqqamik nappaataat pillugu peqqinnissaqarfimmut saaffiginissinnaapput. Meeraq aalajangersimasoo pillugu angajoqqaat akuersi-seqqaarnagit meeqquerivik peqqinnissaqarfimmut saaffiginissinnaatitaangilaq. Meeqqap meeqquerivimmut uternissaa nalornissutaappat Nunatsinni Nakorsaaneqarfik attavigineqarsinnaavoq. Nappaatinut ulorianaatilinnut tunngasut tamatigut Nunatsinni Nakorsaanermit aalajangiivigineqartarput.

2.2 Nappaat pillugu paasissutissiineq

Suliffeqarfiup/atuarfiup pisortaata taassumaluunniit sinniisaata nappaatit tuniluuttut meeqqat sulisullu angerlarsimaffiitut paasissutissiissutigissavai. Tamanna meeqquerivinni ukioqanngitsuniit arfinilinnik ukiulinnik paaqqutalinni, alagarsiinikkut pissaaq.

Nappaatini peruluutaasartuni ass. qaratsap ameraasaagut aseruuttoornermi pisortaq sinniisorluunniit Nunatsinni Nakorsaaneqarfik isumaqatigalugu meeqqat (sulisullu) angerlarsimaffiitut paasissutissiissaaq. Nunatsinni Nakorsaaneqarfiup kikkut qanorlu iliornikkut nalunaarfigineqarnissaat aalajangissavaa. Meeqquerivinni meeraaqqerivinnilu ataatsimoortuni immikkoortortami nappaateqarfiusumi pisortap immikkoortortani allani pisortat allat ilisimatissavai.

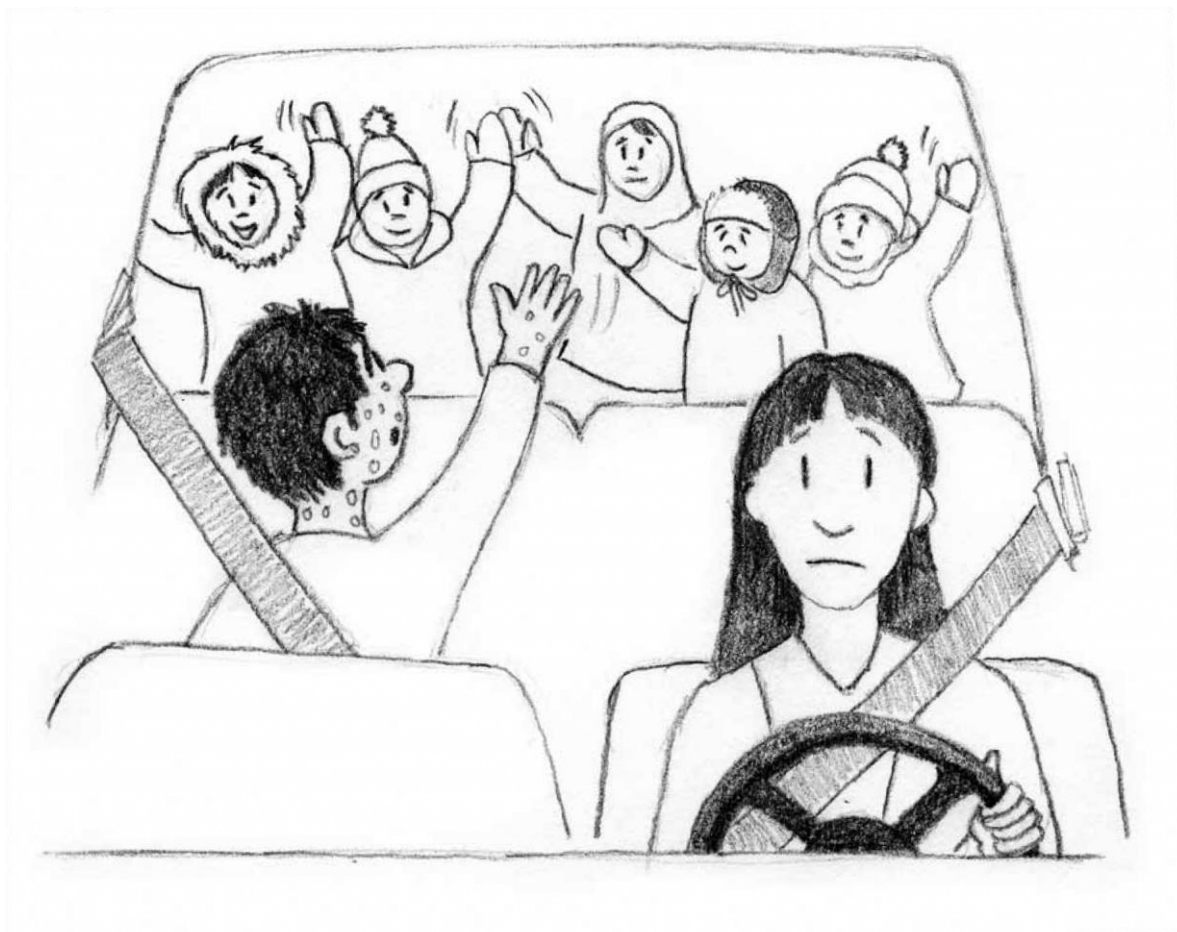
Nappaat tuniluuttoq perulunnartuuppat meeqqueriviup/atuarfiup pisortaa Nunatsinni Nakorsaaneqarfimmit paasitineqassaaq. Nunatsinni Nakorsaaneqarfiup napparsimaveqarfik paasissutississavaa.

Nappaatit tuniluuttut allat pingaartumik meeraaqqerivinni atugaasut pillugit pisortap paasissutissiinera, angajoqqaat meeqqamik napparsimanerannik, minnerunngitsumillu nakorsamit naliliivigineqarsimappat, sumik nappaateqarnerannik ilisimatitsinerannik tunngaveqarpoq. Suliffeqarfimmi tuniluuttumik nappaateqarnera ilisimassallugu angajoqqaanut allanut sulisunullu tamatigorluinnangajak soqutiginaateqarpoq.

Pissutsinili immikkut ittuni ass. HIV-imik tunillatsissimanermit taamaasiornissaq siunertaqanngilaq. Meeqqueriviup/atuarfiup pisortaa nappaat pillugu paasissutissanik nipangiusimasussaataavoq. Pisariaqartinneqarpalli angajoqqaat akuersi-seqqaarlugit paasissutissiisoqarsinnaavoq.

Allagarsiussaq kikkunnit tamanit takuneqarsinnaassaaq meeqqallu aqqa ilan-
ngunneqassanngilaq. Nappaat tuniluutiasuusinnaavoq ass. naarlunneq, kuppia-
rarneq kumaqarnerlu, imal. sivisuumik kissarneqarneq, ass. ulluni pingasuni
kissarneqarnermik taaneqartartoq.

”Paasissutissiissutit allat”-nik qulequtsikkami nappaatit nalinginnaasut arlallit
pillugit angajoqqaanut paasissutissatut siunnersuuteqarpoq allanik. Taakku anil-
latsillugit nivinngarneqarsinnaapput. Nittartakkami takukkit www.nun.gl

3. Nappaatip tuniluuttup ersiutai

Nappaammut ersiutit meeqqap tuniluuttumik nappaateqarneranik pasitsaassinermut tunngaviusinnaasut assigiinngitsorpassuupput:

- Ersiutit nalinginnaasut
- Nappaatip suunera apeqqutaalluni ersiutit immikkut ittut
- Kissarneqarneq

3.1 Nappaammut ersiutit nalinginnaasut

Meeraq napparsimanialersoq qasoqqagajuttarpoq, meerujuulluni, eqqissiviilluni imal. qiangalalluni. Meeqqat mikisut naamikkut ajoquteqanngikkaluarlutik ilaatigut naarlunnerartarput meriarsinnaasarlutillu.

3.2 Nappaammut ersiutit immikkut ittut

Ersiutit nalinginnaasut saniatigut nappaatit assigiinngitsut immikkut ittunik ersiuteqarsinnaapput. Kakkilertanerusinnaavoq, quersornerusinnaalluni, isikkut marniliuuttumik aseruuttoornerusinnaalluni, anersaartorneq ilungersunarsisinnaalluni ammikkulluunniit aniornininnerusinnaalluni. Meriarneq timminnerlu aqajaqqukut inalukkatigullu aseruuttoormik patsiseqarsinnaapput siulianili taaneqareersutut nappaatinik allanik aamma patsiseqarsinnaallutik.

3.3 Kissarneqarneq

3.3.1 Kissarneqarneq kissarnersiorterlu

Erlukkut kissarnersiuterminu inuup peqqissup kissarnera ullaakkut 36,5-37,5° C –uvoq unnukkullu 37,9° C pallissinnaallugu. Qanikkut siutikkulluunniit kissarnersiutineq ½°-imik appasinneruvoq. Siutikkut kissarnersiut meeqqani ukioqalereersuni atorneqarsinnaavoq. Ammip qaagut nipititsilluni kissarnersiutineq tutsuiginavissuunngilaq. Meeraq inimi kiappallaanngitsumi nal. ak. affaa qasuersaartinneqareerpat kissarnersiorteqartariaqarpoq. Meeqqap napparsimanngikkaaluup nalinginnaasumik pinnguarnarani qianeraniluunniit kissarnera 38,0° C-mut qaffassinnaasarpoq.

Nappaatit tuniluuttut amerlanersaat kissarnejassutaasarpot. Meeraq 38,0° C – imik sinnerluguluunniit kissarnejartoq kissarnejartutut nalilenejassaaq. Pingaartumik meeraqqat kissarniniasuusarpot, kissarulunnerlu (39,0° C sinnerlugu kissarnejarneq) meeqqat tuniluuttunik nappaateqarneranni nalinginnaasuuvoq. Ilaannaminnguini taamaallaat navianaatilimmik nappaateqartoqarnermut tamanna ersiutaasarpot.

Meeqquerivimmi meeraq peqqissutsimigut nappaammik sunnernejarsimasoq kissarnerioriaraanni, siutikkut kissarneriut atorumaneqarnerusarpot.

Kissarnejarneq aallernikkut timip ernganik annaasaqaataasarpot. Meeraq imermik amigaateqaleqqunagu naammattumik imigaqartinnissaa pisariaqarpot sulilu pingaaruteqarnerulersarluni meeraq meriarlunilu timmippat. Meeqqat mikinerit imermik amigaateqarnermut misiggarinnerusarpot.

3.3.2 Kissarnejarluni noqartarneq

Meeqqat ilaat kissarnejarlutik noqarsinnaasarpot. Meeraq siullermeerluni noqarpot peqqinnissaqarfik ingerlaannaq attaviginejassaaq. Meeraq noqartoq angajoqqaajulluni uippallernarsinnaavoq kissarnejarnermulli atatillugu noqarneq ulorianaateqanngilaq. Meeraq meeqquerivimmiinnermini noqarpot peqqinnissaqarfik ingerlannaq attaviginejassaaq.

3.3.3 Meeqqami kissarnilimmi ersiutit ernumanaatillit

Nappaammut ersiutit ilaat meeqqap perulunneranut takussutissaasinnaammata, peqqinnissaqarfik erngerluni attavigineqartariaqarpot.

Ersiutit ernumanaatillit tassaappot:

- Meeraq nukillaangasoq ilaguutiinnartoq, piumassuseqanngitsoq attavigiuminaatsorlu
- Kissarnejaraluarluni attorlugu nillataartoq, qarsungasoq tungujorujuttorluunniit, imal. assai isigaalu malunnaatilimmik nillertut
- Noqartarneq
- Anernikilliorneq
- Meeraq tuppallersarnejarsinnaanani qiaannartoq
- Kissaruloqisoq allatulluunniit peqqissusaa nappaammit sunnernerlugaasoq
- Anaa aattalik
- Meeraq imernikippat imal. nangii panerpata masappianngippataluunniit
- Meeraq toorneeqqatut atsigisunik annerusunilluunniit amimigut toorlugit peeruttanngitsunik aammik sitsernejarpot (Titartaat akimut ersitsoq naqitsisigalugu).

Meeqqat pingaartumik minnerusut peqqinnissaqarfimmit piaarnerpaamik ikiorsernejarnissaat pisariaqarlunnarpot.

4. Kiap suna suliassaraa?

4.1 Sulisut pisussaaffii

Nappaalaneq pillugu ilisimatitsinissap saniatigut (imm. 2.2 takuuk), pingaartumik meeqqat napparsimasut meeqquerivimmiitinninnissaannik isumaginninnikut eqqiluisaarluarnikkullu, sulisut nappaatip tuniluutinnginnissaa isumagissa-vaat.

Sulisut pisariaqartitsineq naapertorlugu ass. angajoqqaanik ataatsimiisitsinerni maleruaqqusat ilisimatitsissutigissavaat.

Nappaatit tuniluuttut peruluutaasartut pillugit sulisut paasissutissanik pisumut naapertuuttunik ingerlatitsissapput eqqugaasullu immikkut Nunatsinni Nakor-saaneqarfimmit paasissutissinneqassapput.

4.1.1 Meeqquerivimmi meeraq napparsimasoq

Meeraq napparsimappat napparsimaneraluunniit pasitsaanneqarpat, sulisut makkunangga pisussaaffeqarput:

- Meeqqap piaartumik aaneqarnissaa pillugu angajoqqaat attaviginissaat.
- Pisariaqarpat meeqqanik allanit avissaartinneqarnissaa nakkutigiinnarnissaalu. Nappaat navianaateqarpassinngikkaluq ilaanneeriarluni peruluutaalerialaarsinnaasarpoq.

Nakorsaatitortitsineq sapinngisamik angerlarsimaffimmi ingerlanneqassaaq. Anigugassaanngitsumik imal. sivisuumik attanneqartumik nappaateqarnermi ullormut arlaleriarluni nakorsaatitortoqartariaqartarpoq⁷. Nakorsaatitortitsineq pillugu nassuiaat tamarmiisoq www.nun.gl atuarneqarsinnaavoq.

7. Meeqquerivinni, atuarfinni atuareernermilu paaqqinnittarfinni meeqqanik nakorsaatitortitsineq pillugu allakkiaq. Ulluunerani paaqqinnittarfinni, atuarfinni atuareernermilu paaqqinnittarfinni sulisunut tunngatitaq. [Meeqqanik nakorsaasiineq](#)

4.1.2 Meeqquerivimmi nappaalasoqarnera

Suliffeqarfimmi atuarfimmiluunniit piffissap sivikitsup iluani napparsimasoqakulappat siunnersortinnissaq anguniarlugu pisortap meeraaqqerisoq attavigisari-aqarpaa.

4.1.3 Eqqiluisaarnermi maleruagassat

Suliffeqarfiup eqqiluisaarnermut maleruagassiai suliffeqarfimmi/atuarfimmi pi-sortap akuttunngitsunik misissortariaqarpai, sulisunillu ilisimaarineqarneri ma-linneqarnerilu qulakkeertariaqarlugit. Sulilerlaat eqqiluisaarnermi periaatsinik ilitersorneqassapput. Immikkut maluginiagassaapput nappaatit tunillaatianer-paat tassaasut timminneq, meeqqat amerluutaat tuniluuttoq assigisaallu. Suliffe-qarfiup/atuarfiup pisortaata eqqiluisaarnermi maleruagassat pillugit meeraaq-qerisoq suliffeqarfinnik, atuarfinnik assigisaannillu eqqiluisaarneq assigisaallu pil-lugit ilitersuisartussaq imal. Nunatsinni Nakorsaaneqarfik suliffeqarfinni peq-qinnissamut tunngasunik nakkutilliisuusoq oqaloqatigisinnaavaa⁸.

4.1.4 Meeqquerivimmiilerneq

Meeqquerivimmiilernermi meeqqap suut nappaatigisimanerai qangalu sunullu akiuussutissinneqarsimanera pisortamit angajoqqaanut ilisimatitsissutigeqqune-qassapput. Paasissutissat taakku peqqissutsimullu tunngatillugu paasissutissat, sulisut meeqqamik isumaginninnerannut atatillugu pingaarutillit allat nutartertu-artariaqarput. Pisortap paasissutissat taakku isumannanngitsumi susassaqanngit-sunillu takuneqarsinnaajunnaarlugit toqqortarineqarnissaat qulakkiigassaraa.

4.1.5 Tuniluuttumik nappaalasoqartillugu sulisoqarnikkut pissutsit

Sulisut akornanni tuniluuttumik nappaateqartoqarpat meeqqat akornanni taama pisoqarnerasulli maleruagassat atuutissapput. Assigiinngissuteqarpulli sulisum-mi meeqqanut sanilliullugit eqqiluisaarnikkut iliuuseqarsinnaapput. Sulisut meeqqat amerluutaannik tuniluuttumik amerluutillit tunillaasinnaanermut im-mikkut naliliivigineqarnikkut pitsaaliorneqarnissaanillu ilisimatinneqarnikkut suliaartorsinnaapput.

Meeqqat nappaataasa ilaat nalinginnaasut naartusunut ulorianaateqarsinnaapput. Sullivinni Nakkutilliisoqarfik nappaatit tuniluuttut sulisunillu ajoqusiisinnaasut pillugit maleruagassiorsinnaavoq. Ulluunerani paaqqinnittarfinni, atuarfinni as-sigisaannilu pisortat Sullivinnik Nakkutilliisoqarfik attavigalugu, sullivimmi iliuusissat pillugit siunnersorneqarsinnaapput sulisullu tamatuminnga nalunaar-figalugit. www.at.gl

8. Meeqqat peqqissusaannik misissuisarnerit meeqquerisumillu misissorneqartarnerat pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 4 februaarip 14-ani 2005-imeersoq.

4.2 Angajoqqaat pisussaaffii

Meeqqanik inuusuttunillu paaqqinnittarfinni nappaatit tuniluuttut atugaanerat ikilisissagaanni meeqqat angerlarsimatittariaqarput. Taamaasiornissat meeqqani minnerni tuniluuttumik napparsimakulaartuni immikkut pingaaruteqarpoq. Tamatumani angajoqqaat immikkut ittumik pisussaaffeqarput.

Angajoqqaat:

- meeqqatik napparsimasut angerlarsimatittariaqarpaat.
- sulisut meeraq aaqqullugu attaveqarneranni meeqqap napparsimaneramik/tunillaasinnaaneranik naliliinerat ataqqissavaat.
- qanoq ilippat meeqqap meeqquerivimmut uteqqissinnaanera pillugu Nunat-sinni Nakorsaaneqarfiup ilitersuusisaata paasiniaavigissavaat.
- meeqqap sumik nappaateqarneramik meeqquerivik ilisimatissavaat, suliffe-qarfimmi/atuarfimmi immikkoortoq 2.2-mi pisortap nipangius-simasussaaitaaneranut tunngasoq 4.3-milu nakorsamit misissortinnermut tunngasoq atuassavaat.
- eqqiluisaarnermi maleruagassat nalinginnaasut maleruassavaat immikkullu ittumik pisoqartillugu maleruagassat sukannernerulersinneqarsimasinnaaner-at pillugu allagarsiisoqarsimanersoq maluginiassallugu.

4.3 Peqqinnissaqarfiup pisussaaffii

Napparsimavinni/peqqissaavinni nakorsat, peqqissaasut, meeqquerisut meeraaqqerinnermilu assistentit piginnaasatik akisussaaffitillu tunngavigalugit assigiinngitsunik suliassaqarput.

Meeraaqqerisut suliassat Meeqqat peqqissusaannik misissuisarnerit mee-qqerisumillu misissorneqartarnerat pillugit Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaani nr. 14, 14. februaari 2005-meersumi allaaserineqarput.

Meeraaqqerisut nappaatit tuniluuttut nalinginnaanerusut pillugit sulisunik siunnersuisarput. Eqqiluisaarnermut tunillaanaveersaarnermullu tunngatillugu iliu-sissanik nalinginnaasunik ilitersuisinnaapput. Nappaalasoqarnerani siunnorsor-neqarnissaq isumassarsiatsialaavoq.

Meeraaqqerisut meeqqueriviliaqqinnissaq tunillaasinnaanerlu pillugit attavigine-qarsinnaapput, kiisalu nappaalasoqartillugu nalinginnaanngitsunillu nappaate-qartoqartillugu tamatigut attavigisariaqarlutik.

Meeraaqqerisut paasissutissiinermi paasissutissiissusiornermilu ikiuussinnaap-put.

Maleruagassiat atuuttut pisariaqartitsinerlu naapertorlugu meeraaqqerisut Nu-natsinni Nakorsaaneqarfik suleqatigaat.

Maleruagassiat atuuttut naapertorlugit nakorsaq nakorsaanermik ingerlatsisoq nalunaarutiginnittussaavoq, paasissutissanillu pisariaqartitanik suliffeqarfimmut attaveqarfissaq ilanngullugu pissarsiniartussaalluni.

Nakorsap pingaartumik qanoq ilinerani meeqqap meeqquerivimmut uteqqissinnaanera pillugu maleruagassiaq ilisimaarissavaa, tunillaasinnaaneq naliliivigisinnaassallugu paasissutissallu taakku angajoqqaanut ingerlateqqittussaassallugit.

Meeqqat ataasiakkaat pillugit paaqqinnittarfimmit/atuarfimmit saaffiginnissutit angajoqqaat akuersiteqaarlugit aatsaat akineqarsinnaapput.

Meeqqat allat sulisullu eqqarsaatigalugit nappaammik suussusersiniaalluni missuinnissamik kissaateqarneq, immikkut illuinnartumik pisoqartillugu Nunatsinni Nakorsaaneqarfik isumaqatigiissuteqarfigeqqaarlugu aatsaat piumasaqaataasinnaapput⁹. Ilaatigut soorlu ilummoornermik nappaateqarsorinnittoqartillugu, aappaluarartoqarsorinninnermi imal. timmissutaasartut ilaannik atuisoqarsorinninnermi, nappaatip suussusaata paasineqarnissaa pissusissamisoorsinnaavoq. Angajoqqaat amerlanersaasa tamanna paasissavaat, taamaattorli misissortinnissaq angajoqqaat akuersinerisigut aatsaat pisinnaavoq.

4.4 Nunatsinni Nakorsaaneqarfiup pisussaaffii

Nunatsinni Nakorsaaneqarfik maleruagassat atuuttut naapertorlugit nappaatit tuniluuttut peruluutaasartut sillimmarterfigissavai (Kapitali 2 *Meeqqani nappaatit tuniluuttut*-ni nalunaarsukkat takukkit). Nappaatinik taakkunannga nakorsaanermut tunngatillugu paasissutissat allat Nunatsinni Nakorsaaneqarfimmit pissarsiarineqarsinnaapput.

Nunatsinni Nakorsaaneqarfiup suliffeqarfiit /atuarfiit nappaammik eqqorneqartut pisortai peqqinnissaqarfilla piaarnerpaamik ilisimatissavai.

Kikkut qanorlu ilisimatinneqarnissaat Nunatsinni Nakorsaaneqarfiup aalajangissavaa.

Immikkut ittumik pisoqartillugu suliffeqarfiup/atuarfiup tamakkiisumik ilaannakortumilluunniit matuneqarnissaa qaqugulu ammaqqinneqarnissaa meeqqanillu tiguseqqissinnaaneq Nunatsinni Nakorsaaneqarfiup aalajangersinnaavaa.

9. Nappaatit tunillaassortut akiorniarlugit iliuutsit pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 31, 13. juuni 2023-meersoq aamma Nappaatit tamanut ulorianartut pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 39 7. aggusti 2023-meersoq

Nappaatinut tuniluuttunut allanut tunngatillugu meeqqap meeqqerivimmiissinnaaneranut apeqqummut Nunatsinni Nakorsaaneqarfik aalajangiisuusarpoq.

Nunatsinni Nakorsaaneqarfik ulluunerani paaqqinnittarfinni eqqiluisaarnikkut nappatsaaliiniarnikkullu pissutsinik misissuisinnaavoq.

4.5 Sullivinnik Nakkutilliisoqarfiup pisussaaffii

Sullivinnik Nakkutilliisoqarfik ilaatigut apeqqutit sulisunut nappaatinullu tunngasut isumagisarai imm. 4.1.5 tuniluuttunik nappaalasoqartillugu naartusut ilanngullugit sulisoqarnikkut pissutsinut tunngasoq takuuk. Siunnersorneqarnisamik pisariaqartitsinermi Sullivinnik Nakkutilliisoqarfik attavigiuk.

5. Nappaat tuniluuttoq qanoq paasisariaqarpa?

Nappaatit tuniluuttut tappiorannartunik bakteerissanik, virus-inik, oqunnik mi-luuttunilluunniit nappaateqalersitsisartunik patsiseqarput. Tunillannartoq inum-miit inummut tuniluuttarpoq qaqutiguunerusorlu uumasumiit inummut tuniluut-tarluni. Tunillannartoq nerisaniit imermit issumiilluunniit tuniluussinnaasarpog, kingorna allaaserinera takuuk.

Tunillatsinnermiit nappaateqalerneq tassavoq tunillatsinnermit nappaatip er-siutaanik malussarneq.

Tunillaasinnaaffik tassavoq piffissaq allanik tunillaasinnaaffik.

5.1 Tunillatsianeq

Inuk tappiorannartunut nappaateqalersitsisartunut illersornissamut periarfissa-qarluarpoq. Amerlanerpaatigut tunillatsissimaneq nappaateqalissutaaneq ajor-poq. Aap akuisa qaqortut bakteerissanik virus-inillu toqoraanerisigut timillu tap-piorannartunik bakteerissanik virus-inillu aserortarisunik akiuussusiorneragut imminut illersortarpoq.

Tuniluuttunik nappaateqareermermi nappaammut tamatumunnga timi inuunerup sinnera akiuussutissiorsinnaalersarpoq. Nappaatit taamaattut pingaartumik meeqqat nappaataat ataasiaannarluni nappaatigineqartarput. Tassaavorlu nappaammut pineqartumut akiuussinnaassuseqalerneq. Akiuussutissiinikkut taamatuttaaq nappaatinut akiuussinnaassuseqalersitsisoqarsinnaavoq. Nappaatit allat takkuteqqissinnaasarput akiuussutissallu sivikitsuinnarmik piusarnerat imal. tappiorannartut allannguuteqartarnerat taamaattoqarneranut patsisaavoq. Nappaatinut taamaattunut assersuutaasinnaapput nuffaserneq, toqqusaarlunneq, nuallunneq naarluutillu ilaat.

Meeqqap tunillatsianeranut pissutsit arlallit pingaaruteqarput:

Ukiut inuuffigisat nappaatinullu akiuussinnaassuseqarneq

Meeraq arnami nappaatigisimasaasa ilaannut akiuussutissaqareerluni inunngortarpoq. Akiuussutissat taakku ilaat meeqqap inunngorneraniit qaammatit pingasuniit arfinillit qaangiunneranni peeruttarput meerarlu nappaatinut qaninnerulersarpoq. Anaanap immuanik milutsinneqarneq nappaatinut aamma illersuutaavoq.

Meeraq nammineq napparsimanermigut akiuussutissiulissaaq, taamaammat peroriartorneq ilutigalugu tuniluuttunik nappaateqartarneq akuttoriartortarpoq.

Tunillatsianeq

Meeraq napparsimaqqammersoq tunillatsianerusarpoq. Qasoqqanerup qiianerullu nappaatinut akiuussinnaassuseq sakkukillisittarpaat. Napparsimareerluni kisarneqarani ulloq ataaseq angerlarsimaneq meeqqap peqqissilluarnissaanut kinguninngualu napparsimaqqilersinnaaneranut pitsaaliueqataavoq.

Meeqqat ilaat anigugassaangitsunik soorlu uummalluummik, astmamik sukkormilluunniit nappaateqarput. Meeqqat allat nappaatinut akiuussinnaassutisimikkut immikkut akornuteqartuupput tunillatsinnissamullu qaninnerusarlutik. Meeqqat amerluutillit (eksemertut) amimikkut aseruuttuukulanerusinnaapput. Peqqinnissaqarfimmit angajoqqaat qanoq iliuuseqarnissaannik ulluunerani paaqqinnittarfimmut ingerlateqqissinnaasaannik ilitersuunneqartarput.

Meeqqat tupamik pujormiutitaasut tunillatsianerusarput. Meeqqat eqqaanni tupartortoqannginnissaa siunnersuutaavoq meeqqerivinnilumi tupatorneq inerteqqutaavoq¹⁰.

Meeqqanik akiuussutissiisarnermut maleruagassiaq

Akiuussutissinneqarnikkut meeraq nappaatinut anigugassaangitsunut toqusutaasinnaasunulluunniit illersuutissaqalersarpoq.

10. Pujortarnermik inerteqquteqarneq pillugu Inatsisartutl Inatsisaat nr. 15 maajip 26-ani 2010-meersoq.

Meeqqanik akiuussutissiisarneq pillugu Nunatsinni Nakorsaaneqarfiup ilitser-suusaa naapertorlugu¹¹ Kalaallit Nunaanni meeqqanik akiuussutissiinermi maleruagassiaq nappaatinut makkununga akiuussutissinneqarnissamik neqeroorteqarpoq:

- Sakialluut Tuberkulose (TB)
- Tingulluut tuniluuttoq Hepatitis B
- Toqqusaarluut Difteri
- Noqarneq Tetanus
- Ilummoorneq
- Nukillaarneq Polio
- Qaratsap ameraasaagut torluukkullu aseruuttoorneq tappiorannartumik bakterissamik *Hæmophilus influenzae* type b (Hib)-imik patsiseqartoq
- Qaratsap ameraasaagut aseruuttoorneq nappaatillu peruluutaasartut allat tappiorannartunik bakterissamik pneumokok-inik patsiseqartut (Pn)
- Mæslingi, savarneq, aappaluararneq/qimmeralanneq (MFR)
- Illissap paavagut kræfteqarneq (niviarsiaqqat)(HPV).

Akiuussutissat ilaat, nappaatinut naalungiarsunnit peruluutaasinnaasunut soorlu TB-mut, ilummoornermut, qaratsap ameraasaagut aseruuttoornermut bakterissamik *Hæmophilus influenzae* type b (Hib)-imik patsiseqartumut nappaatinullu tappiorannartunik bakterissamik pneumokok-inik patsiseqartunut, illersuutaapput.

Akiuussutissat ilaat nappaatinut ima tunillannartigisunut meeqqat tamarmik akiuussutissinneqanngikkunik ukiut arlaqanngitsut allortarlugit nappaalassutigisassaraluinut soorlu toqqusaarlummut/difteri, nukillaarnermut/ polio mæslingimullu illersuutaapput.

Akiuussutissaq tappiorannartut ilaannut virus-imut illissap paavagut kræfteqalisutaasinnaasumut HPV-mut illersuutaavoq.

Innuttaasut amerlanersaat akiuussutissinneqarsimappata imal. nappaammik atuisimappata tunillaassuineq annikinnerussaaq. Meeraq inersimasorluunniit akiuussutissinneqarsimanngitsoq ass. nunanut allanut angalanermi nappaatit akiuussutissinneqartartut arlaannik tunillatsissinnaavoq. Immikkut ittunik pisoqassatillugu nappaatinut allanut akiuussutissinneqarnissaq naapertuuttuusinnaavoq, paa-sissutissat qallunaatuut Statens Serum Institut-ip nittartagaani www.ssi.dk pisa-sarsiassaapput.

11. Nunatsinni meeqqanik akiuussutissiisarnemi najoqqutassiaq, 2022 www.nun.gl

5.2 Tunillaaneq

Nappaatit tunillannartut amerlanersaat inummiit inummut tuniluuttarput. Inuit amerlasuut katersuuffiini pingaartumik ukiukkut tunillatsinnissaq qaninnerusarpoq. Anersaartuutitigut tunillatsinneq, soorlu nuffaserneq nuallulernerlu tamatumunga assersuutissaqqissuupput. Nappaatit arlallit uumasunit nerisanilluunniit pinngorfeqartarput. Nappaatit taamaattut zoonose-nik taaguuteqartinneqarput. Naarluutaasartut ilaat ass. salmonella STEC-lu (tappiorannartut E-coli-shigella-toksin-imik toqunartuliortut) nerisassat mingutsinneqarsimasut aqqutigalugit imal. uumasut anaat attorsimagaanni, inoqammilluunniit napparsimasumik tunillatsinnikkut nappaateqalissutaasarput. Tunillatsif-fusinnaasut allat tassaapput avatangiisit ass. issoq (soorlu Qallunaat Nunaanni tappiorannartumik noqartitsisartumik issumiittoqarsinnaanera), kiisalu imeq nalunnguarfilluunniit mingutsinneqarsimasoq.

Nappaatini tunillannartuni amerlasuuni tunillatsinnermiit nappaatip ersiutaasa malunniutinngilaatsiarnerini napparsimalernerullu ulluini siullerni tunillaasinnaaneq annertunerusarpoq.

Napparsimassutiginngisaminik tunillaasinnaasoq tappiorannartunik nappaateqalersitsisartunik ilaatigut sordunni, amermeri annamiluunniit tunillannartumik allanut ingerlatitseqqissinnaasarpoq.

5.2.1 Tunillaassuisut

Tunillannartuq assigiinngitsutigut, soorlu anersaartuutitigut nuammit, ajussat ikillu marnerannit annamilluunniit timimit aniatinneqartarpoq. Tunillannartut assigiinngitsut aamma assigiinngitsunik aqquteqarlutik soorlu sorluit ameraa-saanniit, qanermiit isiniillu, aqajaqqumiit, inalukkaniilluunniit imal. anersaar-tuutiniit, amerlu kilerneqarpat tunillaattarput. Tappiorannartut tunillannartut assigiinngitsunik, ilaatigut inuup timaata avataani uumasinnaassusertik apeq-qutaatillugu, tunillaattarput. Akuttunngitsunik nappaat tuniluuttoq ataaseq as-sigiinngitsutigut arlalitsigut tuniluussinnaasarpoq. Tuniluunnermut aqqutaasut nalinginnaanerusut tulluullugit nassuiarneqarput.

Attuinikkut tunillatsinneq nalinginnaanersaavoq. Assaat atortullu mingutserne-qarsimasut aqqutigalugit tunillatsittoqarajunnerusarpoq. Tunillannartuq meeqqat amerluutaata tuniluuttup seerineranik, isip aseruunneranik, kakkimmik nuam-milluunniit, qisermik, meriaamik, annamik assigisaannillu attuinikkut¹² imal. atortunik siuliani taasatsinnik mingutsinneqarsimasunik attuinikkut tuniluuttar-poq. Tunillannartuq inuup timaata avataani uumasinnaappat, sutsit, pinngussat nerinermi atortut, ajassaatit, alussaait assigisaallu, matut tigummivii, anartarfiit issiavii allarutillu aqqutigalugit tunillaasoqartarpoq¹³. Assaat aqqutigalugit tunil-lannartuq allanut imminulluunniit qinngap, isit ammilluunniit kilernillip/ikillip attornerisigut tunillannartuq ingerlateqqinneqartarpoq.

Silaannarmi serpalinnernit tunillatsinneq silaannarmi serpalinnerit tunillannar-tullit inuup allap ameraasaanut tunnerisigut imal. atortut arlaannut tunnerisigut taamaasillutillu attuisunut tunillaannerisigut tuniluuttarput. Serpalinnerit pin-ngortarput quersornikkut, tangajornikkut, oqalunnikkut imal. meriarnikut. Si-laannakkut tunillatsinneq qaqutigoortuuvoq serpalinnerillu pujoralannguuttut sivirusumillu silaannarmiissinnaasut najuussorneqarnerisigut taama pisoqarsin-naasarpoq¹⁴.

Tunillannartup qanermut pineragut tunillatsinneq annami tunillannartumit pin-ngorfeqarajuttut tassaapput naarlutaasartut amerlaqisut tingulluullu tuniluuttoq hepatitis A. Tunillannartup qanermut tunneragut, soorlu nerisat imigarlu mingut-sinneqarsimappata, assaalluunniit aqqutigalugit tunillatsittoqarsinnaavoq (qulaa-ni attuinikkut tunillatsinneq pillugu nassuiaat takuuk).

-
12. Tamanna pisarpoq soorlu nuannikkut, nuallunnikkut naarlutaasartut ilaannik atuinikkut ammiikkut aseruuttoorneqarnikkut meeqqallu nappaataasa ilaannik atuinikkut (ass. kuppia-rarnikkut).
 13. Tamanna pisarpoq, soorlu meeqqat amerluutaannik tuniluuttumik nappaateqarnikkut, isikkut aseruuttoorneqarnikkut, anersaartuutitigut nuffasissutaasartut naarlutillu tuniluuttut arlalissuit arlaannik atuinikkut kiisalu tingulluummik tuniluuttumik (hepatitis A) nappaateqarnikkut.
 14. Tamanna pisarpoq, soorlu nuallunnikkut mæslingernikkullu.

Nalunnguarfik mingutsinneqarsimasoq naloraarfiit assigisaallu naarlutaasartut saniatigut aamma isikkut, siutikkut silarlikkut ikikkullu aseruuttoornut patsisaasarput.

Uumasuutigisanit tunillatsittoqarsinnaasarpog uumasut ilarpaalui tappiorannartunik napparsimassutiginnngisaminnik inunnilli nappaateqalersitsisinnaasunik timaanniittoqarsinnaasarmat tunillatsittoqarsinnaasarpog. Uumasut paarngortut saaniluillu tappiorannartunik Salmonellani timaanniittoqarajuttuuvog, meeqqallu nerisitsinerminni allatsigullu uumasunik taakkunannga paarsinerminni, imermi allamiluunniit uumasut anaannik mingutsinneqarsimasumi attuinikkut tunillatsissinnaapput. Timmissat, soorlu kukkukuut tappiorannartunik Salmonellani Campylobacter-inillu timaanniittoqarsinnaavog, uumasullu tamugartortut, soorlu savat tappiorannartunik STEC-nik uumasut anaannit tuniluussinnaasumik timaanniittoqarsinnaavog, imm. 7.6 takuuk. Qitsuit timaanni miluuttoqarsinnaavog (Toxoplasma).

6. Tunillaassuinerup pitsaaliornissaa

Tunillaassuinerup annikillisinniarnarani meeqqat napparsimasut napparsima-reerlutillu meeqqerivimmeeqqilersinnaanerat/atuariartorsinnaanerat pillugu ma-leruagassat malinneqarnissaat pingaaruteqarpoq.

Assaat atortulluunniit, soorlu meeqqat pinnguaat pinngussanullu pooritinneqar-tartut karsit, matut tigummivii, issiaviit nerriviillu nappaatit tuniluunnerinut aqqu- taasut nalinginnaanersaraat. Taamaammat inersimasuni meeqqanilu assaat pissusissaq piffissarlu eqqorlugit eqqiluisaarnissaat nappaatit tuniluutinn- ginnissaannut sakkussat pingaarnersaraat.

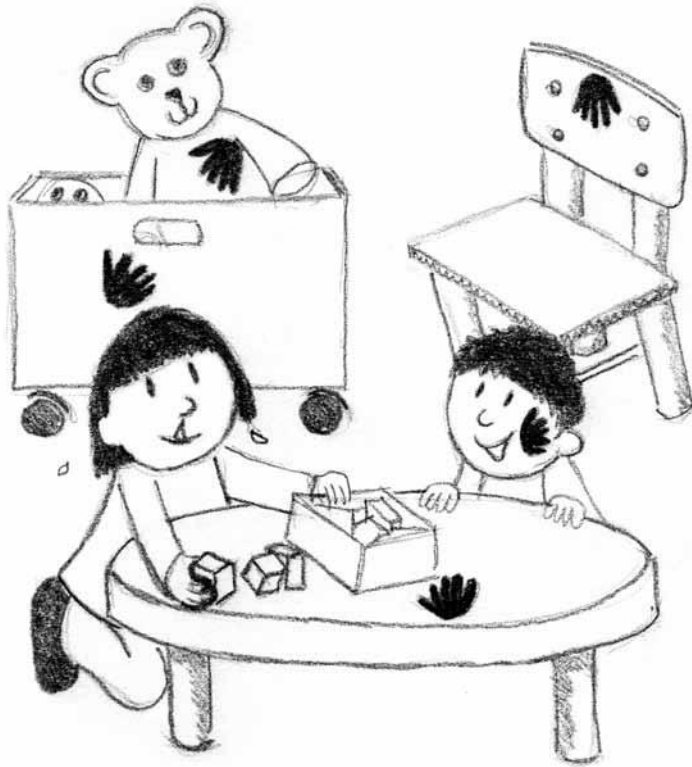
Ulluunerani paaqqinnittarfinni eqqiluisaarnierup pitsaassusaa meeqqat inersima- sullu qanoq akulikitsigisumik napparsimasarnerannut sunniuteqarpoq. Taamaammat immikut pingaaruteqarpoq:

- meeqqat inersimasullu piffissanngoraangat eqqortumik assatik asattassagaat
- suliffeqarfiup pissusissaq naapertorlugu suulluunniit tagiarlugit eqqiagassat meeqqallu pinnguaanut tunngatillugu eqqiluisaarnierup pitsaassusaanik qul- akkeerinninnissaa
- tappiorannartuiaaneq qanoq ilineranilu tappiorannartuiaanissaq pillugu ilisi- masaqarnissaq
- nangilersuinermi eqqiluisaarnissamut piumasaqaatit nalinginnaasut malin- neqarnissaat
- kilernernik eqqortumik salinissap ilisimasaqarfiginissaa
- nerisassat eqqortumik suliaralugillu peqqumaatigineqartarnissaat.

Pineqartut Nunatsinni Nakorsaaneqarfiup ilitersuusiani *Paaqqinnittarfinni eqqiluisaarnissaq - Meeqqat sulisullu tunillatsaaliorneqarnissaat pillugu ilitersuusiasaq*

Ilitersuut itisiliinertalik qallunaatooq: *Håndbog om hygiejne og miljø i dagtilbud. Sundhedsstyrelsen, 2019* pissarsiassaavortaaq.

Sulisut assammik eqqiluutsuutinnerisigut nappaatit tuniluunnerinut aqqu- taasunik akornusiinissamut periarfissaat nalinginnaasut, immikkullu anersaartuutit, neri- sat arorfii amerlu aqqutigalugit tuniluunnermut aqqu- taasut tulluullugit nassui- aatigineqassapput. Tuniluunnermut aqqu- taasartut immikkoortumi 5.2.1-imi su- kumiinerusumik nassuiarneqarput.

6.1 Assaat eqqiluutsuutinneri

Assaat eqqiluutsut tassaapput meeqqani imeq qaqorsaallu atorlugit asattarneq, inersimasullu assaminnik tappiorannartuiaasarnerat. Ilaatigut soorlu nangilersuinnermi, perusuersartitsinnermi ikinik saliinnermi kakkiinnermilu aqqatit ataasiartakat atornissaat innersuussutaavortaaq. Assaat asannerinut atatillugu pisariaqarpat amerissartoqarsinnaavoq.

Ipiitsunik suliaqalersinnani, soorlu igaffimmi sulilersinnani, nerriviliulersinnani paarnanilluunniit naatitanik agguilersinnani kiisalu *minguttunik attuereernermi* soorlu sioqqani pinnguarfimmi sioqqat attuareernerini, errortassanik immikkoortiterereernermi, perusuersareernermi nangilersuereernermilu assaat asanneqassapput. Aqqatit sulluunniit ussilluinnartuuneq ajormata assaallu aqqataarnermi mingutsinneqarsinnaasarmata, aqqatinik atuereernermi *tamatigut* assaat asanneqassapput. Tappiorannartut assanniittut aqqatit kissaannik isugutaannillu amerlisinneqarsinnaapput aqqatillu suugaluit pinngoqqaatinik uumaatsunik pilersitsisinnaapput.

Nalunaaqutaaqqat paffimmiut, tajat, assammiut kukiussallu assaat pissusissaq eqqorlugu eqqiluutsuutinnissaannut akornutaammata, ulluunerani paaqqinnittarfinni atoqqusaannginnissaat inassutaavoq.

6.2 Assaat asannissaat

Assaat ersittumik ipillit masattullu tamatigut asanneqassapput. Assaat asannerisigut ipeq ersittoq assaallu tappiorannartuisa ilarpassui peerneqartarput. Assaat sivikinnerpaamik sekundini 15-ini asanneqassapput. Qaqorsaata avatangiisinut illersuinnermut ilisarnaatilik tipigissaateqanngitsoq atoruk assatillu allarutissiamut pappiaqqamut, imaluunniit allarummut annoraaminermut atoreerpat ingerlaannaq errortassanngortinneqartumut panertivillugit allartikkit. Assannut amerissaammik asaffiup eqqaaniittoqartariaqarpoq.

6.3 Assannik tunillannartuiaaneq

Inersimasut assatik panertut ersittumillu ipeqanngitsut, soorlu nerisassalerilersinnatik aaqqatinilluunniit atuereernerminni assamminnik tappiorannartuiaasinnaapput. Assaat ml-inik marlunniit tallimanut annertussusilimmik assannut sprit-imik, sekund-ini 30-ini kipisuitsumik panertivinnissaasa tungaannut tanineqassapput (ethanol imigassaajunnaarsitaq 70-85 % glycerin-imik 1 %-imiit 3 %-imut annertussusilimmik akusaq)¹⁵.

15. Suut assannut tappiorannartuiaatigissallugit piukkunnartutut naliliivigineqarsimanersut Statens Serum Institut - ip nittartagaani www.ssi.dk qallunaatut atuarneqarsinnaapput.

6.4 Aaqqatit

Aaqqatit nakorsaanermi atortakkat qajuusaasanik nakkalatsigaanngitsut (CE-mik nalunaaqutsikkat) aammik timillu imerpalasortaannik allanik atuisinnaanermi ass. sorlukkut aattoqarnerani nangilersuineri, perusersartitsineri, ikinillu salineri atorneqassapput. Ameer atortullu aammik mingutsikkat imeq qaorsaallu atorlugit salinneqassapput.

Aaqqatit peerneqarnerini tamatigut assaat asanneqassapput.

Periuseq qulaani pineqartoq paaqqinnittarfimmi tunillaassuuttoqarnera ilisimaanni ilisimanngikkaanniluunniit tamatigut atorneqassaaq.

Sulisut aaqqatinik naammagisaminnik namminnerlu toqqakkaminnik atugassinneqartariaqarput. Aaqqatit latex-imik akullit sulisunit assammikkut nakorsartaralimmik amerluuteqartunit meeqqanillu latex-imik sapigalinnit atorneqassanngillat. Taamaattuni latex-itulli illersuutaasinnaasunik ass. nitril-inik atuisoqarsinnaavoq.

6.5 Anersaartuutit aqqutigalugit tunillatsissinnaanerup pitsaaliorneqarnera

Tunillannartoq anersaartuutineersumit qisermiit assaat atortulluunniit aqqutigalugit imal. quersornikkut tangajornikkulluunniit silaannarmut siaruaattarpoq, tunillaaneq pillugu imm. 5.2 takuuk.

Anersaartuutineersoq qiseq assannut avatangiisinullu pitsaaliork. Taamaammat assannut quersornallu tangajornak kakkissarfimmulli pappiaqqamut allatullu ajornarpat talinnut quersorlutillu tangajortarit assatillu asallugit. Kakkissarfik pappiara ataasiarlugu atoreerukku saqqumitinnagu kaasarfimmiitinnagulu igiguk.

Qiseq attorukku assatit asakkit.

Eqqiluisaarneq qaffasissumik pitsaassuseqartiguk tagiagassat meeqqaallu atorajunnerusaat aalajangersimasumik eqqiartarlugit iperlu ersittoq eqqiartaruk.

Meeqqat isersimannginnerini minutsini tallimaniit qulini inini igalaat matullu ammakaallugit ullormut arlaleriarluni silaannarissaasoqartassaaq.

6.6 Nerisat arrorfii aqputigalugit tunillatsissinnaanerup pitsaaliorneqarnera

Tunillannartooq anaq meriarlu aqputigalugit assanniit atortunut qanermulluunniit suttu aqputigalugu siaruaattarpoq. Tappiorannartut ilaat atisani atortullu qaavini ulluni arlalinni uumasinnaapput, tunillaaneq pillugu imm. 5.2 takuuk.

Assasi avatangiisilluunniit anarternaveersaarlugillu meriaarternaveersaarsigit.

Aaqpatit saaliaqullu ataasiaannarlugu atugassaq meriaamik allarternermi ator-takkit mingutsigarlu eqqiaanermut qaorsaammik qaorsaaserlugu asaguk. Aaqqaserlutit saaliaqutserlutillu nangilersuisarit.

Annamik meriaamilluunniit attuisinnaanermi tamatigut aqqasertarit.

Aaqpatit peernerini annamik meriaamilluunniit attuineri tamatigut assatit asat-takkit.

Atortut mingutsikkat eqqiluisaarnissamut maleruagassiat nalinginnaasut naaper-torlugit eqqiakkit taamatullu atisat annoraamernillu allat maleruagassat taakku naapertorlugit errukkit.

Madrassit nangilersuisarfiit plastik-imik qalligaassapput. Madrassi qalequtaqar-tikkaluaraanniluunniit nangileereernerit tamaasa sprit-imik salinneqartassaaq. Tamatuma saniatigut madrassi ullormut marloriarlugu ersitsumillu mingutsin-neqarpat eqqiaanermut qaorsaammik qaorsaaserlugu asanneqartassaaq. Aamma atuarneqarsinnaavoq qallunaatut allaqqasoq *Håndbog om hygiejne og miljø i dagtilbud*. Sundhedsstyrelsen, 2019.

6.7 Apeq aqputigalugu tunillatsissinnaanerup pitsaaliorneqarnera

Tunillannartooq ajussap marnernit, meeqqat amerluutaannit tuniluuttumit imal. ullup ingerlanerani ammip qaanit katagartunit assaat atortulluunniit aqputigalu-git tuniluuttarpoq. Tappiorannartut tunillannartut (ass. stafylokokkit) avatangii-sini qaammatini arlalinni uumasinnaapput (ass. pequtini, oqorutini imal. pin-ngussani), tunillaaneq pillugu imm. 2.5 takuuk.

Meeqqat amerluutaata tuniluuttup ajussalluunniit seerisui tappiorannartunik bakteerissamik ulikkaarput meeqqallu mikisut eqqiluisaarnissamik paasinnissin-naangitsut ikiminnik attuuanninniartuartarmata, meeqquerivimmuteqqinnis-saannut maleruagassat meeqqat napparsimavallaanngikkaluarpataluunniit ma-linneqarnissaat pingaaruteqarpoq.

Taamatuttaaq pissusissaq naapertorlugu assaat eqqiluitsuutinnissaat (siuliani

nassuiaat takuuk) eqqiaanerlu qaffasissumik pitsaassusilik nappaatinik tuniluut-sitsinaveersaarnermi pingaaruteqarput.

6.8 Nerisat aqqutigalugit tunillatsissinnaanerup pitsaaliorneqarnera

Nerisat arrorsarfiisigut nappaammik tunillatsissinnaanerup pitsaaliornissaa ulluunerani paaqqinnittarfinni eqqiluisaarneq pillugu Sundhedsstyrelsen naqiterti-taani qallunaatuumi allaaserineqarpoq¹⁶. Uumasuteqarnermi nakkutilliisoqar-fik/Veterinærembedet siunnersuillunilu meqqeriviit igaffiini eqqiluisaarnissamut maleruagassiorsinnaavoq. uumasut@nanoq.gl attavigiuk. Fødevarestyrelsen qal-lunaatut ilitersuusaa (Alt om Kost), ”Vejledning om hygiejneregler for køkke-ner i børneinstitutioner” immikkut isumassarsivissatut maleruagassatullu inner-suussutigineqarpoq¹⁷.

6.9 Annertusisamik eqqiluisaarneq

Nappaalasoqalersillugu piffissami aalajangersimasumi annertusisamik eqqilu-isaartoqartariaqalersinnaavoq. Taama pisoqassatillugu meeraaqqerisoq pisari-aqarpallu Nunatsinni Nakorsaaneqarfik suleqatigineqartarput. Annertusisamik eqqiluisaarnissami maleruagassat Sundhedsstyrelsen saqqummersitaani *Håndbog om hygiejne og miljø i dagtilbud*. Sundhedsstyrelsen, 2019 nassuiaatigineqarput.

16. Ulluunerani paaqqinnittarfinni eqqiluisaarneq - Håndbog om hygiejne og miljø i dagtilbud. Sundhedsstyrelsen, 2019

17. Meeqqeriviit igaffiini eqqiluisaarnissaq pillugu ilitersuut: [Køkkener i børneinstitutioner, efterskoler og bosteder - Fødevarestyrelsen](#)

7. Nappaatit tuniluuttut

Tulliullugit meeqqat nappaataat tuniluuttut nalinginnaanerusut nassuiarneqarput. Quppernermi kingullermi takussutissiami nappaatinut ataasiakkaanut tunngatillugu tunillatsinnermiit napparsimalernermut, tunillaasinnaanermut meeqqerivimmukaqqissinnaanermullu piffissat nalunaarsorsimapput.

Nappaatit ilaasa meeqqerivinni nalornissutaagajunnerusartut nassuiaatitaat takinerupput.

Nappaatinut ataasiakkaanut tunngatillugu pitsaaliuinissap paaqqinnittarfimmi eqqarsaataanisaa naapertuuppat ilanngullugu nassuiaatigineqartarpoq.

Nunatta Nakorsaaneqarfiata nittartagaani www.nun.gl Immikkoortoq ”Innuttaasunut“ – ”Iltersuutit“ – ”[Nappaatit tunillaassuuttut](#)“, nappaatit pillugit angajoqqaanut paasissutissanik imaqarpoq. Taakku anillatsillugit nivinnarneqarsinnaapput.

7.1 Toqqusaarlunneq (tonsillitis acuta) aniornininnerlu (scarlatina)

Tappiorannartunik bakterissanik patsiseqartumik toqqusaarlunneq streptokokinik patsiseqarajuttarpoq. Streptokokkit ilaat toorneeqqanik aappalaartunik aniorninitsitsisartumik toqunartuliortarput. Streptokok-inik patsiseqartumik toqqusaarluuteqarluni aniorneqalerneq skarlagensfeber-imik taaneqartarpoq.

Tunillatsinneq

Tunillannartuq qisermiit assaat atortulluunniit tamatuminnga mingutsinneqarsimasut aqutugalugit (pinngussat matut tigummivii assigisaallu) imal. quersorne-rup silaannakkut serpalinnerisigut siammaattarpoq, tunillaaneq pillugu imm. 5.2 takuuk. Inuk napparsimassutiginnisaminik tunillatsissimasoq tunillaasuusinnaasarpoq.

Tunillaasinnaaffik: Meeqqap tunillatsinneraniit penicillin-imik nakorsartinnerata aallartinneraniit ullut marluk qaangiunnerisa tungaanut.

Pitsaaliuineq

Imm. 6.5-imi anersaartuutit aqutugalugit tunillatsissinnaanerup pitsaali-orneqarnera takuuk.

Nappaammut ersiutit

Tunillatsinnermiit nappaatip ersiutaasa takkuttarnerat: ullut unnuallu ataatsimiit pingasut.

Nappaammut ersiutit tassaapput kissarneqarneq, iisinermi anniarneq, toqqusaani qinersit qalippersimaneri nalinginnaasumillu peqqissutsip nappaammit sunnigaaanera. Toqqusaani qinersit suanngartarput ippinnarsillutillu. Tappiorannartut bakterissat toqqusaarluummut patsisaappata virus-inik patsiseqartumit ersiutaat sakkortunerusarput.

Skarlagensfeber toqqusaarlunermik aallarniuteqarpat ullut marlussuit qaangiunnerini aniornerit takkuttarput. Aniornerit naaniit aallartillutik timip sinneranar siaruaattarput ilaatigullu qungaseq avatillu ilanngussinnaasarlugit. Kiinaq aap-palorullersinnaasarpoq oqarlu aappillerluni.

Aniornerit meqquteeqqat kapputtakkat nuuisut ammalortutut atsigisut imminnut qanittuaraallutik ataatsimoortut ameq assigiimmik aappillersittarpaat (skarlagensrødt). Ameq panerluni siggilalersarpoq. Nakorsarneqarani sap. ak. ataatsip ingerlanerani aniornerit asinngartarput. Aniornerit takkunneriniit sap.ak. ataatsip marluluunniit qaangiunnerini assanni isikkanilu ameq katagalersinnaasarpoq.

Skarlagensfeber arlaleriarlugu nappaatigineqarsinnaanngilaq tappiorannartorli bakteria nappaammut patsisaasoq kingorna anionertaqanngitsumik ass. toqqusaarluutaalersinnaavoq.

Nakorsartinneq

Streptokokkinik patsiseqartumik toqqusaarlunneq skarlagensfeber-ilu penicillin-imik nakorsarneqartarput.

Kingunerluutaasinnaasut

Toqqusaani qinersit aappaata tunua, iggiaq qungatsimiluunniit qinerseq ajuaqarfiulersinnaavoq.

Navianartorsiornermut ersiutit

Anernilulerneq iisiniarnerullu ajornartorsiutaanera. Aatsarluarsinnaannginneq.

Meeqquerivimmukaqqinnissaq

Meeraq penicillin-imik nakorsartilernerminiit ullut marluk qaangiunnerini nappaammut ersiuteqanngikkuni meeqquerivimmukaqqissinnaavoq.

7.2 Meeqqani ammikkut aseruuttoorneq tappiorannartunik bakterissanik patsiseqartoq

Nalinginnaasumik ammip qaava nappaateqalersitsisanngitsunik tappiorannartoqarpoq. Ammikkut aseruuttoortitsigajuttut tassaapput bakterissat stafylokokkit imal. streptokokkit. Inuit pingajorarterutaasa missaat amimikkut sorlummikkullu stafylokokkeqarput. Ilaanni bakterissat taakku antibiotikanut akiuussinnaasuseqalersarput taamaattullu taaguutigaaat MRSA¹⁸. MRSA-p stafylokokkillu al-lat nappaammut ersiutaat assigiipput MRSA-lli tuniluunnissaa pitsaaliorniarneqarmat, stafylokokkit taakku pillugit immikkut maleruagassaqarpoq. Immikkoortoq MRSA-mut tunngasoq takuuk.

Meeqqat (inersimasullu) amerluutillit /eksemeqartut allanut sanilliullutik ammikkut aseruuttoorsinnaanerit qaninneruvoq. Bakterissat amerluummik ajorne-rulersitsisarmata peqqinnissaqarfimmit amerluut pillugu innersuussutit maleru-arneqarnissaat pingaaruteqarpoq.

Meeqqani ammikkut aseruuttoornerit nalinginnaanersaat tassaapput meeqqat amerluutaat tunilluuttoq ajussallu. Tinupasut imal. filipinsit inuusuttuni takus-saagajuttut meqqerfikkut aseruuttoornerupput tamatigoruinnangajallu navia-naateqaratik.

7.3 Ajussat (folliculitis/furuncles)

Ammikkut ajuarnej tamatigungajak bakterissanik stafylokokkinik patsiseqarpoq.

Tunillatsinneq

Tunillannartog marnermiit assaat atortulluunniit aqqutigalugit siaruartartog. Ino-qutigiinnut siaruaakkajunnerusarpoq.

Tunillaasinnaaffik: Ajussap maqilerneraniit panernissaata tungaanut.

Pitsaaliuineq

Amermiit tunillatsissinnaanerup pitsaaliornissaa pillugu immikkoortoq 6.7 takuuk.

18. Stafylokokkit sungaartut Methicillin-imut akiuussinnaassusillit.

Nappaammut ersiutit

Tunillatsinnermiit nappaateqalerneq: Ullualuit.

Annikitsumi ippinnartoqarnera aappillersimanera pullannera kingornalu marninninna. Annertuumik ajuarneq inuummarliuutaalluniluunniit kissarneqaataasinnaavoq.

Nakorsartinneq

Ajussat nakorsarneqartariaqartarnerat nalinginnaasuvoq.

Taama nappaateqartoqartillugu maleruagassaq

Ajussamit misissugaq tappiorannartunik antibiotikanut akiuussinnaassuseqalersimasunik patsiseqartoq paasineqarpat, maleruagassat immikkut ittut atuutsinneqassapput, MRSA pillugu immikkoortoq takuuk.

Meeqqerivimmukaqqinnissaq

Ajuaq seeriunnaarluni panerpat.

7.4 Quartat (enterobiasis)

Meeqqat quartaat mikisuupput inalukkaniittarlutillu. Qumaat erluup ammarnanut anillallutik kinguaassiortarput.

Tunillatsinneq

Qumaat kinguaassaasat sanngisuujupput oqorutini pujoralammilu sapaatip akunneri marluk uumasinnaasut. Meeqqat erlummikkut kumeriarlutik assatik miluppatigik qumaat kinguaassaasat qarniniit tuniluutissapput.

Tunillaasinnaaffik: tunillatsinnermiit sap. ak. marluk qaangiunneriniit nakorsartinnerup aallartinnissaata tungaanut.

Pitsaaliuineq

Perusersareerinnermiit tamatigut assaat asanneqartassapput, meeqqat qumaqarpata inoqutigiit oqorutaat errorneqassapput.

Nappaammut ersiutit

Tunillatsinnermiit napparsimalerneq: Sap. ak. 2-6.

Nappaatip ersiutituaraa unnuakkuunerusoq erlukkut ungilatsitsineq niviarsiaqqanilu nalikkaakkut ungilatsitsinnaaneq. Qumaat annami innareertermilu erluup ammarnata eqqaani ersiinnartarput. 1 cm-isut takissuseqarput ujalussiamullu qaqortumut eqqaanartuullutik.

Nakorsartinneq

Nakorsaq qumaajaatinik nakorsaatissiisinnaavoq. Inoqutigiit tamarmik ataatsik-kut nakorsartittariaqassapput. Nakorsartinneq ilutigalugu oqorutit iluatigullu atisat 60° C ataannagu kissasusilimmi errorneqassapput. Assaat asalluarneqassapput kukiillu naatsut kukinnut børstinik kuminneqassallutik.

Meeqquerivimmukaqqinnissaq

Killilersugaanngilaq.

7.5 Meeqqat amerluutaat tuniluuttoq (impetigo)

Amerluut tuniluutiasorujussuaq bakterissanik stafylokok-iugajunnerusunik streptokok-iugajunnerusunilluunniit patsiseqartoq.

Tunillatsinneq

Ikit seerinerinit assaat atortulluunniit aqutigalugit tuniluuttarpoq. Napparsimassutiginaq bakterissamik sorluminniititsisut tunillaasinnaapput.

Tunillaasinnaaneq: Ikit seerisillugit qalipaqtartillugillu.

Pitsaaliuineq

Amermiit tunillatsissinnaanerup pitsaaliornissaa pillugu immikkoortoq 6.7 takuuk.

Nappaammut ersiutit

Tunillatsinnermiit napparsimalerneq: Ullualuit.

Amerluut tuniluuttoq toorneeranguanik aappaluttunik erngerlutik seerilersartunik kingornalu sungarujuttunik qalippertartunik aallarniuteqarajuppoq.

Timip ilaa sunaluunniit amerlertarpoq qinngalli qanillu eqqaa ingasannerusarluni. Inoqutiginnut allanut tuniluukkajuttuuvog.

Nakorsartinneq

Meeqqat amerluutaata tuniluuttup nakorsagassaasarnera nalinginnaasuuvog.

Taama nappaateqartoqartillugu maleruagassat

Amerluutip seerineranit misissugaq tappiorannartunik penicillin-inut akiuussin-naassuseqalersimasunik patsiseqartoq paasineqarpat, maleruagassat immikkut ittut atuutsinneqassapput MRSA pillugu immikkoortoq takuuk.

Meeqquerivimmukaqqinnissaq

Amerluutip tuniluuttup amerlernerit panivitsinnagit qalipaalu katatsinnagit meeqquerivimmukaqqittoqassanngilaq. Nakorsartinneq aallartereeraluaq amerluut tuniluussinnaavog.

Meeqqat atuartut assatik asattarlugit eqqiluisaarsinnaanerummata amerlernerit annertuallaanngippata asserlugit atuariatorsinnaapput atuareernermilu paaqqinnittarfiliarsinnaallutik. Eqqiluisaarnissamik ilitersuilluarnikkut assaallu asaku-larnerisigut tuniluuteqqilernissat pitsaaliorneqarsinnaavog.

7.6 Timminneq meriarnerlu (aqajaqqukut inalukkakkullu aseruuttoorneq)

Timminneq tassaavog tassanngaannaq imiinnartut ittumik anaqalerneq imal. ul-lup unnuallu ataatsip ingerlanerani arlaleriarluni aqitsumik anartarneq. Timmin-nertut taaneqassappat meeqqap nalinginnaasumik anarisartagaanit kinissusaa imal. anartarnerup akulikissusaa ersarissumik allaassuteqassaaq. Timminneq tappiorannartunik virus-inik, bakterissamik imal. miluuttunik patsiseqarsinnaa-vog. Toqunartunittoornerit ilaannut timminneq ersiutaasarpoq aseruuttoornerni-luunniit ersiutaasunut ilaasarluni.

Naarlunneq, meriarneq timminnerlu ilukku nappaatinut allanut patsisaasinnaap-put. Tamatuma saniatigut naat avataanni nappaatit arlalissuit, ass. toqqusaarlun-neq, siuserineq quullu aqquataagut aseruuttoorneq, meeqqani nukanganerusuni meriarnermik timminnermilluunniit ilaqartinneqartarput.

Naalungiarsunni meeqqanilu nukanganerusuni tappiorannartut virus-it pingaar-tumik norovirus (Roskildesyge), kiisalu rotavirus ukiuunerani nalinginnaaneru-sartoq timminnermut patsisaagajunnerupput.

STEC (tappiorannartoq E-coli shigella-toksin-imik toqunartuliortoq) coli-bak-teriaavog immikkuullarissog timminnermik aammik akoqarajussinnaasumik

ersiuteqarsinnaasartoq. Qaqutigut nappaat taanna tartut suliunnaarnerannik kinguneqartumik peruluutaalersinnaasarpog. Taamaammat STEC immikkut piunasaqaatitalinnik maleruagassaqarpog (kingorna tamatumunnga tunngasog takuuk). STEC inummiit inummut, uumasut tamugartortut ilaanniit inunmut, kiisalu nersussuup neqaanit nerisassiat imal. tamugartortut anaannik mingutsinneqarsimasut aqutigalugit tuniluuttarpog.

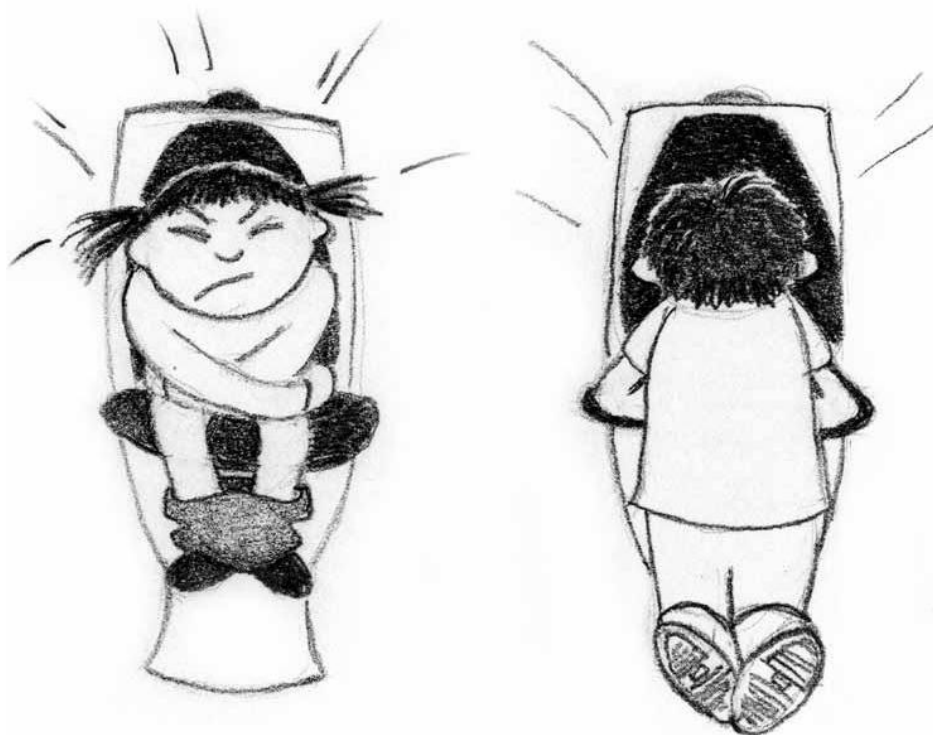
Paaqqinnittarfinni bakterissanik miluuttunilluunniit allanik patsiseqartumik timminermik nappaalasogartualersinnaasarportaaq.

Tunillatsinneq

Annami meriaamilu tunillannartog assaat, atortut nerisassalluunniit aqutigalugit siaruaattarpog. Pingaartumik norovirus, suulluunniit qaavini sivisuumik uumasinnaasog, eqqiaalluarualarluni eqqiluisaarluarualarlunilu peeruminaatsuuvoq.

Tunillatsissimasuniit sulili napparsimalersimanngitsunit, ilaqutariinnit timmit-tuneersunit, napparsimasunit imal. suli ajorunnaarluaratik meeqqerivimmut utertunit tunillatsinneq, tassaavoq meeqqerivinni nappaatit tuniluunnerannut patsisaasut pingaarnersaat.

Bakterissanik Salmonella-nik Campylobacter-inillu patsiseqartumik naarlute-qarneq nerisatigut tuniluunnerusarmat, virus-imik patsiseqartunit tunillannannginneruvoq.

Pitsaaliuineq

Nappaatip assaat aqutigalugit tuniluuttarnera siaruaatinnginnissaalu anguniar-lugu pingaartumik perusuersareermermi nangilersuereermermilu assaat eqqiluit-suutinnissaat pingaaruteqarpoq. Pitsaaliuinermit tunngatillugu imm. 6 takuuk.

Nappaammut ersiutit

Tunillatsinnermiit napparsimalernej: Ullut marlussuugajuttarput.

Naakkut aseruuttoornermut ersiutaagajuttut tassaapput meriarnej, timminnej naarlunnerlu immaqalu kissarnejarneq. Naarlunnej ataannarani kipisaqattaar-tumilli annernartuugajuppoq. Suna patsisaasoq apeqqutaalluni nappaammut er-siutit assigiinngissinnaasarput. Nappaatip ersiutai kisiisa toqqammavigalugit nappaammik suussusersiniaaneq ajornartuugajuppoq.

Nakorsartinneq

Meeraq pingaartumik meriartarpat kissarnejarpalluunniit imermik amigateqa-leqqunagu imerluarnissaa pingaaruteqarpoq. Qaqutiguinnaq naakkut aseruut-toorneq nakorsartariaqarsinnaasarpoq taamaassappat nakorsap innassutaa naa-pertorlugu nakorsaaitortoqassaaq.

Taama nappaateqartoqartillugu maleruagassat

Peqqinnissaqarfik attavigineqassaaq:

- Naalungiarsuuppat
- Anaa aattaqarpat naallu anniarinerinut ersiuteqarpat
- Meeraq nukillaangalluni avatangiisiminut soqutigisaqanngippat
- Meeraq imernikippat imal. nangii panerpata masappiannngippataluunniit
- Nakorsartinneq aallartitaq iluaqutaanngippat meerarlunniit nappaammik nangitseqqippat.

Naarluutit timmissutaasartut ilaanni nappaalassutaasartunilu, meeqqap (inersi-masulluunniit) meeqquerivimmut uteqqinnginnermini peqqissilluarsimanissaata saniatigut, annap misissornerani marloriarluni tappiorannartunik nappaateqaler-sitsisartunik pingaartumik STEC Shigella-lu akoqannginngerata qulakkeeqqaaar-nissaa, Nunatsinni Nakorsaaneqarfiup piumasaqaatigissinnaavaa.

Meeqquerivimmukaqqinnissaq

Meeraq peqqissippat anaalu pissusissamisut isikkoqaleqqippat. Tappiorannartu-mik noro-virus-imik patsiseqartumik naarluuteqarnermi (Roskildesyge) timmik-kunnaarnerup meriarunnaarnerullu kingorna ullut marluk qaangiunneranni aat-saat meeqquerivimmukaqqissinnaaneq innersuussutaavoq. Tappiorannartunut STEC Shigella-mullu tunngatillugu maleruagassat immikkut ittut qulaani takukkit.

7.7 Kilaat (scabies)

Amerluut ungilattoq kilaap uumasuaraanik patsiseqartoq.

Tunillatsinneq

Kilaat ilaqutariinni tutittakkanut tuniluuttarpoq. Inoqutiginnngisanik tunillaaneq qaqutigoortuuvoq. Meeqqat minnerit tigummisaanerusarnerat pissutigalugu meeqqerivinni qaqutigut tuniluussinnaasarpoq.

Tunillaasinnaaffik: Tunillatsinnerup kingunitsiaaniit nakorsartilernerup tungaanut.

Ersiutit

Tunillatsinnermiit napparsimalernerup tungaanut: Siornatigut tunillatsissimanngitsuni sap. ak. sisamat qaangiunneranni ungillerisoqalersarpoq siornatigullu tunillatsissimasuni ullualuit qaangiunnerini ungillerisoqalersarluni.

Kilanneq tunillatsinnermiit sap.ak. 3-6 qaangiunneranni pingaartumik unnuami timi tamakkiusallugu ungillerinermik ersiuteqartarpoq. Meeqqat ukioqalinngitsut kiinaat kasserilu kilalersarputaaq.

Ungilleringaatsialuaraanniluunniit kuminnikkut kimillannerit tinupasullu anikitsuinnaagajupput. Kilanneq pingaartumik inunni eqqiluisaarluartuni suussusersiuminaatsuusinnaasarpoq.

Nakorsartinneq

Ungilatsitsinermi kilassorinninnermilu, nappaatip suussusersinissaa nakorsarneqarnissaalu siunertaralugit, nakorsaq attavigineqassaaq.

Kilaasut paasineqarpat inoqutigiit allallu kilattup tutitarisimasai tamakkerlutik nakorsartittariaqarput. Ilaquttat ilaat sulii ersiuteqanngikkaluamik tunillatsissimasinnaammata, ataatsikkut nakorsartinnissaq pingaaruteqarpoq. Nakorsartinermi allarutit oqorutillu minnerpaamik 60° C-imik kissassusilimmi errorneqasapput. Nakorsartereernermi tunillaasoqarsinnaajunnaassaaq ungillerisoqarlarsinnaalunili.

Kilattoqartillugu maleruagassat

Meeqqerivimmi meeqqat sulisulluunniit allat nakorsartariaqanngillat. Kingullermik kilattoqarneraniit sap.ak. 3-6 qaangiunnerini meeqqat akornanni ungilleralunilu amerlertoqarnera maluginiarneqassaaq.

Meeqqerivimmukaqqinnissaq

Nakorsarneqalereernermi.

7.8 Nuffaserneq (sorlukkut, torlukkut iggissakkullu aseruuttoorneq) tappiorannartumillu virus-imik patsiseqartumik toqqusaarlunneq (tonsillitis acuta)

Nuffaserneq toqqusaarlunnerlu tappiorannartunik virus-inik iggissamik anersaartuutiniillu ajoqusiisartunik assigiinngitsorpassuarnik patsiseqarput. Nappaatit taakku pingaartumik meeqqani minnerni nalinginnaasuupput.

Tunillatsinneq

Anersaartuutiniit qiseq assaat atortulluunniit aqutigalugit imal. quersornikkut tangajornikkulluunniit silaannarmut serpaliinikkut nappaat tuniluuttarpoq.

Tunillaasinnaaffik: Ersiutit takkunnissaat ullormik unnuamillu ataatsimik sioqqullugu napparsimalernermit ullut tallimat qaangiunnissaasa tungaanut.

Pitsaaliuineq

Paaqqinnittarfimmi nappaatip tuniluunnerata annikillisinniarnani assaat eqqiluutsuutilluarnissaat maleruagassani pingaarnersaavoq. Assaat asakulaneqassapput kakkeereernermilu tamatigorluinnaq asanneqartassallutik. Akulikitsumik silaannarissaaneq pingaaruteqarpoq. Pappiaqqamut ajornartoorfimmilu talinnut tangajortarit/quersortarit. Meeqqerivimmi nuffattoqartillugu akulikitsumik pingussat asanneqartassapput. Tunillatsinnaveersarneq pillugu imm. 6 tassanilu imm. 6.5 anersaartuutit aqutigalugit tunillatsissinnaanermut pitsaaliuineq takukkit.

Nappaammut ersiutit

Tunillatsinnermiit napparsimalerneq: tappiorannartup virus-ip suunera apeqqutaalluni ullut 1-7.

Aseruuttoorfiup sumerpiaq innera apeqqutaalluni nappaammut ersiutit nalinginnaanerusut tassaapput kakkilertaneq, iggiarlunneq, quersorneq, toqqusaarlunneq iisiniarnermilu anniarneq. Meeqqat qasoqqagajuttarput, uumilallutik, illigisaqaratik sorluumminnillu milinngatitsinertik pissutigalugu qanermikkut anersaartortarlutik. Meeqqat minnerusut ilaanneeriarlutik meriartarput. Meeqqat mikisut nuffasernermi kissarneqalerajuttarmata nappaat nualluummut influenza-mut eqqaanarsinnaavoq.

Annertuumik nuffaserneq meeqqat nalinginnaasumik sammisaqarsinnaaneranut akornutaasumik kissarneqaataasinnaavoq, ilaatigut marneqarsinnaasumik kakkilertanarluni sakkortuumilluunniit quersuutaasinnaalluni.

Torlut ameraasaannik pullatitsineq meeqqani mikisuni anernikilliuutaasumik nipilimmik quersuutaasarpog (pseudocroup).

Tappiorannartut virus-it ilaat anersaartuutinin ilorpasinnernik ajoqusiigajunne-rusarnermikkut puaat sulluaraannik nuffersitsisarput (bronkitis) imal. nuammik nipititsinermik kinguneqartitsisarlutik. Pingaartumik tappiorannartoq Syncytial-virus (RS) meeraaqat ukiuini siullerni puaat sulluaraannik nuffersitsisinnaasartuq puannilu nuammik nipititsinermik kinguneqartitsisinnaasartoq, meeqqani annerni inersimasunilu nalinginnaasumik nuffasissutaasapoq.

Nakorsartinneq

Nappaat nakorsarneqarsinnaanngilaq ersiutaali ikilisinniarneqarsinnaapput.

Kingunerluutaasinnaasut

Nappaatit tuniluuttut tappiorannartunik virus-inik patsiseqartut aseruuttoorner-nik bakterissanik patsiseqartunik kingunerluutitaqartinneqarsinnaapput.

Siuserisoqalersinnaavoq, kiinnami sulluaqqani aseruuttoortitsisinnaalluni, toq-qusaarlutaasinnaalluni, torluluutaasinnaalluni, puaat sulluaraasigut aseruut-toorutaasinnaalluni puakkullu nuammik nipititsinermik kinguneqartitsisinnaal-luni. Kingunerlutsitsinermi peqqinnissaqarfik iliuuseqarnissamut isummertussaq saaffigineqassaaq.

Navianartorsiornermut ersiutit

Anersaartuutitigut aseruuttoornermi ersiutit makku maluginiagassaapput:

- Kalisattumik anerterineq
- Nipilimmik quersorneq
- Anernikilliorneq
- Sigguit tungujortinnerat
- Iisiniarneq ajornakusuungaarmat meeqqap qisiniluunniit iissinaanngippagu nuakuuinnarpallu.

Taamaattoqarnerani nakorsaq piaarnerpaamik attavigineqassaaq. Meeqqat uum-malluttut astma-qartulluunniit anersaartuutiminniit nappaammut ersiutillit im-mikkut nakkutigisariaqarput.

Meeqquerivimmukaqqinnissaq

Meeraq peqqissippat. Meeqqap peqqissineranut suliluunniit peqqissinnginneranut tunngatillugu imm. 2.1.1 takuuk.

7.9 Nuffasernermi siggukkut aseruuttoorneqalerneq (herpes)

Nappaat tappiorannartunik virus-inik patsiseqartoq amermi tinupasuaqqanik ataatsimoortunik pullaqisunik ersiutilik. Inuit amerlanersaat meeraanermiilli tunillatsittarput amerlanngitsulli nappaammut ersiuteqartarlutik.

Tunillatsinneq

Pullaqinerit seerinerannit tunillannartua pingaartumik assaat aqqutigalugit siaruaattarpoq. Napparsimassutiginaq virus-imik timiminniittullit qisiannit nappaat tuniluukkajunnerusarpoq.

Tunillaasinnaaffik: Pullaqisoqalerneraniit taakku panernissaasa tungaanut.

Pitsaaliuineq

Eqqiluisaarneq assaallu asattarnerat tuniluunnermik annikillisisinnaavoq, amerlanerilli peqqissunit tunillatsittarnerat pissutigalugu paaqqinnittarfimmi avataaniluunniit pitsaaliuneqavissinnaangilaq. Apeq aqqutigalugu tunillatsissinnaanerup pitsaaliorneqarnera pillugu imm. 6.7 takuuk.

Nappaammut ersiutit

Tunillatsinnermiit napparsimalerneq: Ullut 2-12.

Amerlanertigut pullaqinerit kingusinnerusukkut takkuffissaata nalaagut ammiap aappillerneragut, kakikkaalunneragut ungillerneragullu nappaat aallartittarpoq. Ullut marlussuit qaangiunneranni pullaqinerit 1-2 mm-isut atsigisut ataatsimoortut qarnup eqqaaniikkajunnerusumi takkuttarput. Pullaqinerit erniinnaq qaartarput amerlerninnguuttarlutillu ammasut, sapaatillu akunnera ataaseq qaangiukaangat panertarput.

Nappaatip takkuteqqaarnera inuummarluutaasinnaavoq qinersit suanngarlutik ilaatigullu kissarneqaataasinnaalluni. Taamatuttaaq qarnup ameraasaa nappaammit eqqugaasinnaavoq. Kingorna taama eqqugaaneq annikitsumik amerluutaagajunnerusarpoq.

Allamik nappaateqarnermut atatillugu kingullermik amerlerfiup nalaatigut takkuteqqikkajuttarpoq ilaasalu seqinnisaarnermut immamilu nalunnguarnermut atatillugu nappaat nangiteqqissinnaasarpaat.

Nakorsartinneq

Virus-inut toqoraatinik nakorsaateqarnikkut ajorunnaarasuartinniarneqarsinnaavoq. Pullaqisoqalerpat tarnummik zink-imik akulimmik panertinneqarsinnaaput.

Kingunerluutaasinnaasut

Meeqqap nuffasernermini siggummigut aseruuttoorneqalenera ilaannikkut bakteerissanik mingutsinneqarsinnaasarpoq taamaasillunilu amerluutinngortarluni tuniluuttoq, immikkoortoq 7.5 atuaruk.

Meeqquerivimmukaqqinnissaq

Meeraq nuffasernermini bakteerissanik aseruuttoorfiunngitsumik siggummigut amerlersoq paaqqinnittarfimmukarsinnaavoq atuariartorsinnaalluniluunniit.

7.10 Savarneq (parotitis epidemica)

Meeqqat nappaataat tappiorannartumik virus-imik patsiseqartoq qinersinillu qisiliortunik aseruuttoortitsisoq. Meeqqanik akiuussutissiisarneq pillugu maleruagassanut savarnermut akiuussutissiisarnep ilaanera patsisaalluni nappaat qaqutigoortunngorpoq (MFR).

Tunillatsinneq

Nappaat assaat atortulluunniit qisermik, quersornikkut tangajornikkulluunniit silaannarmut serpaliussanit mingutsinneqarsimasut - aqqutigalugit tuniluuttarpoq.

Tunillaasinnaaffik: Tunillatsissimasinnaanermiit ullut tallimat qaangiunneranniit napparsimalernermiit ullut tallimat qaangiunnerannut.

Nappaammut ersiutit

Tunillatsinnermiit napparsimalerneq: Sap. ak. 2-3.

Savarnermut ersiutaagajuttut tassaapput kissarneqalaarneq, siutit sioraatinginnguisigut ippinnartumik pullattoqarnera. Nappaammut ersiutit sapaatip akunnerata ingerlanerani peerukkajupput.

Nakorsartinneq

Nappaat nakorsarneqarsinnaanngilaq.

Savartoqartillugu maleruagassat

Savartoqartillugu iliuuseqartoqarnissaa Nunatsinni Nakorsaaneqarfiup akisusaaffigaa.

Kingunerluutaasinnaasut

Nukappiaqqat inuusuttunngulersut isummikkut annernartumik aseruuttoorsinnaapput. Savarnermut kingunerluut alla tassaavoq qaratsap ameraasaagut aseruuttoorneq nalinginnaasumik peruluutaasanngitsoq taamaattorli napparsimavimmi uninngassutaasariaqartartoq.

Meeqquerivimmukaqqinnissaq

Siusinnerpaamik napparsimalernermiit ullut arfinillit qaangiunneranni.

7.11 Tingulluut tunillannartog (Hepatitis A)

Tingulluut aseruuttoornertut ittoq tappiorannartumik virus-imik patsiseqartoq. Meeqqat mikisut nappaat sungarpallaatigigajunngimmassuk, meeqqap avatangiisaasa arlaat inersimasog napparsimalerpat nappaatillu tuniluunnera taamaasilluni paasineqarpat, tamatuma tungaanut meeqquerivinni malugineqarani tuniluussinnaasarpog.

Tunillatsinneq

Nappaat assaat atortullu annamik mingutsikkat qanermut tutsinneqarnerisigut tuniluuttarpog.

Tappiorannartup virus-ip anarineqarneragut tunillatsinnermiit sap.ak. 2-3 qaangiunneranniit napparsimalernerup kingorna ullualuit qaangiunnissaasa tungaannut nappaat tunillaattarpog. Nunanut allanut angalanermut atatillugu siulermik tunillatsittoqarajupog.

Pitsaaliuineq

Tingulluummik hepatitis A-mik paaqqinnittarfimmi nappateqartoqartillugu eqqiluisaarluarneq immikkut pingaaruteqarpog. Nappaat meeqqat akornanni ersarisunik ersiuteqartanngimmat anarlu aqutigalugu tuniluussinnaasarmat, eqqiluisaarnissaq pillugu maleruagassat nalinginnaasut, nerisat arrorfii aqutigalugit tunillatsissinnaanerup pitsaaliorneqarnissaanut maleruagassat imm. 6.6-imi eqqartorneqartut, malinneqarnissaat tamatigut pingaaruteqarlunnarpog. Meeqqamut maleruagassaq pingaarnerpaaq tassaavoq neritinnani perusersareernermilu assaat asannissaat.

Nunanut allanut angalalinnginnermi akiuussutissinneqarneq nappatsaaliuutaavoq.

Nappaammut ersiutit

Tunillatsinnermiit napparsimalernermut: Sap. ak. 3-6.

Nappaat timip tamarmiusup ippinnarneranik, merianngunermik, kissarneqarnermik, ilaatigullu naarlunermik, timminermik meriarnermillu aallarniuteqara-

juttarpoq. Sapaatip akunnerata qaangiunnerani isit qaqortortaat amerlu sungar-pallalersarput. Qooq taarsisarpoq anarlu qaqortilluni. Tamatuma kingorna kis-sarnek appartarpoq napparsimasorlu pitsannguumisarluni.

Nappaat meeqqani inuusuttunilu nalinginnaasumik peruluutaaneq ajorpoq inersimasunili peruluutaasinnaasarluni.

Nakorsartinneq

Napparsimalereernermi nakorsarneqarsinnaasanngilaq.

Taama nappaateqartoqartillugu maleruagassat

Paaqqinnittarfimmi tingulluummik hepatitis A-mik nappaalasoqartillugu pitsaaliuinnermut atatillugu iliuuseqarsinnaanissaq siunertaralugu, Nunatsinni Nakorsarneqarfik attavigineqartariaqarpoq (meeqqat, sulisut, angajoqqaat, immaqalu allat).

Meeqquerivimmukaqqinnissaq

Meeraq peqqissipat.

7.12 Tingulluut tunillannartog (Hepatitis B)

Tingulluut aseruuttoornertut ittoq tappiorannartumik virus-imik patsiseqartoq.

Tunillatsinneq

Nappaat aak aqqutigalugu ass. kapuummut kapinikkut, atoqatigiinnikkut, allatigullu qanigisanut, kiisalu meeqqap inunngornerani arnaanit tunillaattarpoq. Tappiorannartog virus napparsimalerneq sap. ak. pingasunik sioqqullugu tamatumalu kingorna qaammatini arlalinni virus aammiittarpoq. Ataavartumik tingulluuteqalernermi ukiut arlerlugit aak virus-imik akoqartarpoq.

Meeqqat ass. pinnguarnikkut, ajutoornikkut kiitinnikkulluunniit, qiseq aalluunniit aqqutigalugit ameq ameraasarluunniit pitarlugu tunillaasinnaapput.

Pitsaaliuineq

Meeqquerivimmi tingulluummik hepatitis B-mik nappaateqartoqarnera ilisi-manngikkaluaraanniluunniit aak ass. qinngakkut aattoqartillugu kilernermiluunniit saliinermi tamatigut taamatuttaaq aqqataarnermilu assaat asaneqassallutik.

2010-mi septembarip aallaqqaataaniit inoorlaanut tamanut tingulluummut hepatitis B-mut akiuussutissinneqarnissaq neqeroorutinngorpoq¹⁹.

19. Nunatsinni meeqqanik akiuussutissiisarnemi najoqqutassiaq, 2022 www.nun.gl

Nappaammut ersiutit

Tunillatsinnermiit napparsimalernej: Qaammatit 2-4.

Nappaat ilaatigut illigisaarunnermik, meriarnermik, naarlunnermik immaqalu timminermik aallaqaateqartarpoq. Allatigut kissarnej tassanngaannaq qaffassinnaasarpoq niaqorlunnermillu, kiisalu nukitsigut naggussatigullu anniarnermik ilaqartinneqarsinnaalluni. Tamatuma kingorna tamatigungajak sungarpallannermik kinguneqartarpoq. Nappaat sapaatip akunnialuiniit qaammatit arlallit pallilugit sivisussuseqartarpoq. Meeqqani inuusuttunilu sakkukitsumik atugaagajunerusarpoq. Ataasiakkaat pingaartumillu inoorlaat meeqqallu minnerit nappaat ataavartumik attatarilersarpaat.

Nakorsartinneq

Tassanngaannaq napparneq nakorsarneqarsinnaanngilaq.

Taama napparsimasoqartillugu maleruagassat

Tingulluummik hepatitis B-mik nappaatillit Nunatsinni Nakorsaaneqarfimmut nalunaarutiginnissaat peqqinnissaqarfiup pisussaaffigaa.

Meeqqap tingulluummik hepatitis B-mik nappaateqarnera pillugu, angajoqqaat allat ilisimatinnissaat, meeqqap angajoqqaavisa pisussaaffiginngilaat. Sulisut inatsit malillugu nipangiussimasussaataapput. Nappaat pillugu paasisutissiineq imm. 2.2-mi takuuk.

Meeqquerivimmukaqqinnissaq

Meeqqat inersimasullu peqqissigunik meeqqeriviliaqqissinnaapput. Ataavartumik hepatitis B-mik tingulluutilinnut killilersuisoqanngilaq.

7.13 HIV-mik tunillatsinneq (human immunodefekt virus)

Tappiorannartumik virus-imik anigugassaanngitsumik nappaateqalersitsisumik nakorsarneqanngikkuni ukiut arlallit ingerlanerini kigaatsumik timip nappaatinut akiuussinnaassusianik aserorterisumik patsiseqartoq AIDS-imillu nappaateqalersitsisartoq.

Tunillatsinneq

Aak aqqutigalugu, atoqatigiinnikkut, naartuunermi, erninermut atatillugu milutsitsinermilu aatsaat tuniluuttarpoq. Nalinginnaasumik attaveqatigiinnikkut qisikkulluunniit tuniluuttanngilaq. Apeq kimillanneqanngippat aak aqqutigalugu tunillatsittoqarsinnaanngilaq.

Nappaammut ersiutit

Qinersit suanngartut eqqaassanngikkaanni kingusiinnakkut aatsaat nappaammut ersiutit takkuttarput.

Nakorsartinneq

Nakorsaatit iluaqutaalluarput. Ullormut nakorsaatitortuarnikkut nappaat ersiute-qartinnagu ukiorpassuarni attanneqarsinnaavoq tappiorannartuali (HIV) nungutinneqarsinnaanngilaq. Nakorsartinnerulli allanik tunillaasinnaaneq annikillinngaatsiartippaa. Naartunermi erninissallu nalaani nakorsartinnerup naartumik tunillaasinnaaneq suujunnaarsissinnaavaa.

Meeqqat ukioqanngitsuniit marluk inorlugit ukiullit tamatigut nakorsarneqasapput. Meeqqat angajulliunerusut nakorsartinnissaat timaasa nappaatinut akiuussinnaassusiata qanoq sunnerneqarsimatiginera apeqqutaatillugu qaqugu nakorsartillutik aallartinnissaat aalajangiivigineqassaaq. Nalinginnaasumik qulit aqqaneq marlullu akornanni ukioqalerunik aatsaat nakorsartinnissaq pisariaqartilissavaat. Taama ukioqalersut nappaammik suussusaanik ilisimatinneqartariaqarput.

Taama nappaateqartoqartillugu maleruagassat

Eqqiluisaarnissamut maleruagassat nalinginnaasut saniatigut allanik maleruagassaqqanngilaq. Taamaammat paaqqinnittarfik meeqqap HIV-mik tunillatsissimanera pillugu ilisimatinneqarnissamik piumasaqaateqarsinnaanngilaq. Meerarli nakorsaatitorpat meeqqap aallaarsimaarfimmi nakorsaatitortinneqarnissaa qulakkeerumallugu, meeqquerivimmi sulisut qaninnerit ilisimatinnissaat pissusissamisuussaaq. Taamaattoqarnerani sulisut inatsit malillugu nipangiussimasusaatitaapput. Nappaat pillugu paasissutissiineq imm. 2.2-mi takuuk.

Taamatuttaaq ernereernerup kingorna meeqqap tunillatsinnissamut illersorneqarnissaa anguniarlugu naartusut tamarmik HIV-mut misissortinnissamik neqeroorfigineqartarput²⁰.

Meeqquerivimmukaqqinnissaq

Meeraq meeqqatut peqqissutut allatulli meeqquerivimmiissinnaavoq /atuarfimiissinnaavoq.

7.14 Assakkut, isikkakkut qanikkullu pullaqisoqarnera (hand-, foot- and mouth disease)

Nappaat pingaartumik aasami pingaartumillu meeqqani mikinerusuni sivikitsumik atugaasartoq tappiorannartumik virus-imik patsiseqartoq ammiikkut ameraasatigullu pullaqisoqalersitsisartoq. Inersimasuttaaq tunillatsissinnaapput.

20. HIV-p tappiorannartuanut akiuussutissaqarnermut aaversinnikkut misissortittarneq pillugu Nunatsinni Nakorsaaneqarfiup ilitersuusaa.

Tunillatsinneq

Nappaat qisermik, annamik pullaqinerilluunniit seerinerinik mingutsikkanit asaat atortulluunniit aqputigalugit tuniluuttarpoq. Nappaat attuinikkut silaannak-kulluunniit serpalinnertigut tunillaattarpoq. Napparsimassutiginaagu tappioran-nartumik timiminiiittulinnit tunillatsittoqarajunnerusarpoq.

Nappaammut ersiutit

Tunillatsinnermiit napparsimalerneq: Qanikkut kimillanneqalernermit ullut talli-mat ammikkullu pullaqisoqalernerani ullut arfineq marluk.

Nappaat peqqiilliorluni misigisimanermik kissarnejalaarnermillu aallaqqaate-qarsinnaasarpog akulikitsunilli amerlerneq nappaammut ersiutaaqqaattarpoq. Qanermi pingaartumillu assanni isikkanilu toorneeqqatut ittut aappalaattut ki-ngorna pullaqininnguuttartut takkuttarput. Tamatigunngajak sapaatip akunnerata ataatsip qaangiunnerani nappaat qaangerneqattarpoq.

Nakorsartinneq

Nappaat nakorsarneqarsinnaanngilaq.

Meeqqerivimmukaqqinnissaq

Meeraq peqqissipat.

7.15 Nuallunneq (Influenza)

Anersaartuutitigut nappaat kissarnejaaatallunilu nalinginnaasumik peqqissutsi-mik sunniisartoq tappiorannartunillu virus-inik assigiinngitsunik patsiseqarsin-naasog. Ukiunera nualluummik nappaateqarfugajuttuuvog. Ukiut ilaanni nual-luuttut amerlalluinnaraangata nappaalassutaasutut oqaatigineqattarpoq.

Tunillatsinneq

Nappaat qisikkut assaat atortulluunniit aqputigalugit imal. quersornikkut tanga-jornikkulluunniit serpalinnerit silaannarmut siaruaattut aqputigalugit tunillaat-tarpoq. Nappaat tunillaattiasuuvog napparsimalinnginnermit ullormik ataatsimik sioqqutsinnermiit ulluni pingasuniit sisamanut tulluuttuni tunillaasoqarsinnaasar-luni.

Pitsaaliuineq

Assaat eqqiluutsuutilluarnissaat kakkissarfimmut pappiaqqamut ajornartoofim-milu talinnut quersorlutillu tangajortarit. imm. 6.5 anersaartuutit aqputigalugit tunillatsissinnaanermik pitsaaliuineq takuuk.

Nappaammut ersiutit

Tunillatsinnermiit napparsimalernewut: Ullut 1-4.

Nappaammut ersiutit erngerlutik takkukkajuttuupput. Nappaat kissaruluutaasarpog, niaqorlunermik nukitsigullu anniarnermik ilaqartinneqartarluni, kiisalu sorlunnik milinngatsinermik, toqqusaarlunermik, iisiniarnermi anniarnermik quersornermillu ilaqartumik peqqissuseq sunnerneqarsimagajuttarluni. Meeqqat mikisut nuffasernermut ersiutaat nualluummut eqqaanarsinnaapput.

Nakorsartinneq

Meeqqat inuusuttullu peqqissut nakorsartinnissaq pisariaqartikkajunngilaat.

Meeqquerivimmukaqqinnissaq

Meeraq peqqissippat.

7.16 Ilummoorneq (pertussis)

Meeqqat nappaataat tappiorannartumik bakterissamik patsiseqartoq. Immikkuullarissumik ilummoorluni quersortarneq nappaatip ilisarnaatigaa.

Meeqqat tamangajammik ilummoornermut akiuussutissinneqarsimagaluit akiuussutissap tamakkiisumik illersuutaannginnera pissutigalugu nappaat ilaanneeriarluni takkuttarpoq. Ilummoorneq meeraaqqani peruluutaasinnaavoq. Ilummoornermut akiuussutissiisarneq meeqqanik akiuussutissiisarnermi maleruagasanut ilaavoq.

Tunillatsinneq

Nappaat qisikkut assaat atortulluunniit aqutigalugit imal. quersornikkut silaan-

narmut serpalinnernit najuussanit tunillaattarpoq. Nuannerup nalaani tunillat-sissinnaaneq qaninneruvoq. Ilummoorluni quersulernermi tunillaasinnaaneq an-nikilliartortarpoq napparsimalernermiillu sap. ak. arfinillit qaangiunnerini tunil-laassinnaajunnaartarluni.

Tunillatsissimasinnaanerup nalaani meeqqat napparsimanngikkaluarlutik tunil-laasinnaasarpur. Ulluunerani paaqqinnittarfimmi ilummoortoqarpat angajoqqaat meeqqamik napparsimanngikkaluarlutik tunillaasinnaanerit taamaasillutillu qa-tanngutiminnik naalungiarsunnik sulit akiuussutissinneqanngitsunik tunillaasin-naanerit mianersuutigisariaqarpat. Taamaattoqartillugu nappaatip naalungiar-sunnit peruluutaasinnaanera pissutigalugu siunnersorneqarnissarlut siunertaralu-gu, peqqinnissaqarfimmut attaveqarnissaq pissusissamisoortuussaaq.

Pitsaaliineq

Nappatsaaliineq pitsaanerpaq tassaavoq akiuussutissinneqarneq.

Nappaammut ersiutit

Tunillatsinnermiit napparsimalerneq: Ullut 7-10.

Nappaat nalinginnaasumik sorlunnik milinngatsilluni panertumillu tassanngaanaq takkuteqattaartumik quersuleraluttuinnarnermik ilaqartillugu nuffaserner-mik aallarniuteqartarpoq. Sapaatip akunnerisa ataatsimiit marluk qaangiunneranni ilummoortoqalersarpoq. Ilummoornermi malittuinnarmik quersortoqalersarpoq, meerarlut anersaarsinnaajunnaarluni kiinaa tungujorujulluni aappillersarpoq. Tamatuma kingorna illumut nipilimmik anerterisoqalersarpoq (illummoorneq). Taama pisoqarnerani nuak kinertoq piiarneqartarpoq meriartoqarsinnaasarpur-lu. Ilummoornerit tullerriaaginnaleraangata meeraq qasutalluinnartarpoq.

Sap. ak. marlunniit sisamat qaangiunneranni illummoorneq qaangiukkiartuler-sarpoq sap. ak. arfinilinniit arfineq pingasut qaangiunneranni qaangiukkajulluni tamatumali kingorna sulit quersortoqarsinnaasarpur. Meeraqqani akiuussutis-sinneqanngitsuni anersaartorniarnermut ilungersunaatilimmik peruluutaasin-naammatt, napparsimavimmut unitsitaaneq pisariaqalersinnaavoq.

Nakorsartinneq

Illummoorneq amerlanertigut nakorsartariaaneq ajorpoq. Napparsimanerli tunil-laasinnaanerlu antibiotikanik sivikillisarneqarsinnaavoq.

Taama nappaateqartoqartillugu maleruagassat

Illummoortoqarnerani iliuuseqartoqarnissaa Nunatsinni Nakorsaaneqarfut aki-sussaaffigaa.

Meeqgerivimmukaqqinnissaq

Meeqqat ilummoornermik peruluutiginnngisaminnik nappaatillit, tunillaasin-

naanerup nalaani meeqqerivimmukarsinnaallutillu atuariatrorsinnaapput. Meeqqat amerlanersaasa akiuussutissinneqarsimanerat tamatumunnga patsisaavoq.

Meeqqalli ilummoornermut atatillugu anernikilliuutillit meriartartulluunniit angerlarsimaannassapput.

7.17 Toqqusaarluut mononucleosi (mononucleosis infectiosa)

Toqqusaarlunneq tappiorannartumik virus-imik patsiseqartoq toqqusaani unermi imeqqutammlu qinersinik suanngartitsisinnaasoq.

Tunillatsinneq

Nappaat qanimut toqqaannartumik attaveqatigiinnikkut qiseq aqputigalugu soorlu kunissuunnikkut tunillaattarpoq. Nalinginnaasumik inooqataanikkut nappaatip tuniluussinnaanera annikitsuararsuuvuq. Amerlanerit meeraatillutilli ersiuteqartinnagu nappaatigilereersarpaat. Nappaammut ersiutit inuusuttuni takusaanerupput. Inersimasut 95 %-iisa nappaat atoreersimasarpaat taamaasillutillu inuunerup sinnerani akiuussutissarsiffigisarlugu.

Tunillaasinnaaffik: Napparsimalertermiit ilaanni ukioq ataaseq pallillugu tappiorannartoq virus qisermissinnaasarpoq.

Nappaammut ersiutit

Tunillatsinnermiit napparsimalerneq: Sap. ak. 4-7.

Nappaat nuallunnermut ersiutitut assingusunik qasoqqanermik, illigisaqannginnermik niaqorlunnermillu ersiuteqarluni aallartittarpoq. Tamatuma kingorna toqqusaarluutaalersarpoq iisiniarnermut ajornakusoortitsisumik toqqusaat neqitaat pullangaatsialerlutik qalipperlutillu. Anernikilliuutaasinnaavoq timimi qinersit pingaartumik toqqusaaniittut suanngarsinnaapput ippinnarsillutillu. Sap. ak. marluk angullugit kissarneqaataasinnaasarpoq. Ilaatigut tinguk sunniivigineqarsinnaasarpoq massallu suanngarluni aniorninittoqarsinnaavorlu. Meeqqani mikisuni nappaat ersiuteqanngikkuni annikitsuinnarmik ersiuteqarsinnaasarpoq.

Nakorsartinneq

Nappaat nakorsarneqarsinnaanngilaq.

Taama nappaateqartoqartillugu maleruagassat

Nappaatip qasoqqarujussuaataasarnera pissutigalugu sivilisuaamik qasuer-saartoqartariaqarsinnaavoq. Nappaat atuutsillugu timip atorujussuarnissaa pinaveersarneqassaaq.

Meeqqerivimmukaqqinnissaq

Meeqqap nalinginnaasumik peqqissusaa apeqqutaatillugu meeqqerivimmut utertinneqarsinnaavoq.

7.18 Kummaneq (pediculus capitis)

Niaqqup kumai tuniluutiasuupput assullu paaminnarlutik. Meeqqat pingasuniit qulinut ukiullit kummakkajuttuunerupput. Ukiup qanoq ilineraniluunniit kummattoqartarpoq aggustimiilli novembarimut februaarimiillu apriliimut tuniluuffiunerusarput.

Tunillatsinneq

Niaqqup kumai inuup kasserani meqqerfiit killerpiaanni nutsat ipertuppata ipeqanngippataluunniit uumasuusarput. Kumaat pississinnaanatillu timmisinnaanngillat taamaammat toqqaannartumik inuit akornanni attaveqatigiinnikuinnangajak soorlu tutinnikkut natsamik illaagutinilluunniit paarlaasseqatigiinnikkut tuniluuttarput. Kumaat niaqoq qimakkunikku nal. ak. 48-it uumasinnaasarput. Eqqit tuniluutitsineq ajorput kumaallu inuit akornanni nappaateqalersitsisuussanatik.

Tunillaasinnaaffik: Tunillatsinnermiit nutsani kumannik uumasunik suerunnissaata tungaanut.

Pitsaaliuineq - angerlarsimaffimmi:

- Akuttunngitsunik ajornanngippat sap. ak. ataasiarlugu tamatigullu meeraqatit kummassimatillugit meeraq kumaqarnersoq misissortaruk.
- Kummassimappat paaqqinnittarfia/atuarfia ilagisartagaalu kalerrikkit.
- Ilaqutariinni kummattoqarpat ilaqutariit tamarmik illaagutininik kumaa-jaaserluni misissorneqassapput.
- Misissuineq kumannik nassaarfiuppat illaagutit kumaajaatit kisiisa atorlugit imal. nakorsaammik akuerisamik atortoqarluni kiisalu kumaajaaserluni kinguneqarluartussamik kumaajaasoqassaaq.

Ulluunerani paaqqinnittarfimmi/atuarfimmi:

- Kummattoqarnerit tamaasa angajoqqaat tamarmik ilisimatinneqartassapput.
- Pisariaqarpat meeqqerivimmi atuarfimmiluunniit kumaqartoqarneranik paasisaqarnerup aqaguani meeraq takkuppap, kumaajartinneq aallartereersi-maneraa paasiniaruk.
- Angajoqqaanik ataatsimiisitsinerni kumanittarnerup sammineragut angajoqqaat akisussaaffiannik ilisimatissigik.
- Ukiup ingerlanerani ajornanngippat feerlap kinguninngua kumanittarneq pillugu aalajangersimasumik paasissutissiisarnissaq isumaqatigiissutigineqarsinnaavoq.

Kummannermut ersiutit

Tunillatsinnermiit napparsimalerneq: Kumaat inuup niaquanit inuup allap nia-quant nuuppat kumanittoqassaaq. Kumaat kingorna kumannguuttussanik eqqiliortarput. Kumannгореerluni eqqilioqqinneq sapaatip akunneri pingasut mis-saannik sivilissuseqartarpoq.

Kummanneq kassikkut ungilatsitsinermik kinguneqartarpoq kummanermiilli sapaatip akunneri arlallit qaangiunneranni aatsaat ungillerisoqarsinnaasarpog. Taamaammat ungillerineq kummannermut ersiutaalluarsinnaanngilaq. Kumaat ikikkaluit ajornartorsiutaasinnaapput. Kumaat amerlasuut imal. kummakulaneq kassikkut kimillanneqalersitsisinnaavoq aseruuttoortitsisinnaalluniluunniit.

Kumaat kassermi aammik milluaasut meqquerfiit killingini ersiinnartarput. Ku-maat tulerlaat mm ataaseq inolugu takissuseqartut naniuminaassinnaasarpog. Kumaat sullinernut ilaasut mm-nik marlunniit pingasunut takissuseqarput, qali-paataat qaserujuttumiit qerningajattuusinnaallutik aalassarissuuppullu.

Kumaat meqquerfiit killingini eqqiliortarput. Eqqit mm ataaseq inutsiarlugu angissuseqartut qaqorujullutik sungaarujuttuullutik nutsanut nipinngasuupput. Eqqit qaqortualunnut eqqaanarsinnaapput qaqortualuttulli inussanik nutsanit katatsinneqarsinnaassanatik. Eqqit kassermi meqquerfiit killinginiit cm ataaseq qaangerlugu qutsissusilimmiittut toqusimanngikkunik tukeqqammisuusarpog. Kumaat eqqillu amerlanersaat pukutsumi siutillu tunuiniittarput.

Nakorsartinneq

Kumaajaatit kisiisa atorlugit imal. nakorsaammik akuerisamik atortoqarluni kii-salu kumaajaaserluni kumaajaasoqassaaq.

Illaagutit kumaajaatit atorlugit kumaajaaneq kinguneqarluartartuuvoq ajoqusii-sinnaangilaq akikillunilu. Taama kumaajaaneq peqqissaarussassaavoq ullorlu ataaseq allortarlugu ulluni 14-ni ingerlanneqartussaalluni. Kumaat akiorniarnernut kumaajaaserlunilu kumaajarneq pillugu Nunatsinni Nakorsaaneqarfiup nittartagaani ilitersuut takuneqarsinnaavoq²¹. Kumaajaaserluni kumaajaaneq pillugu film-i qallunaatooq nittartakkami www.farvellus.dk takuneqarsinnaavoq.

Kumaat quligummi sullinernut toqoraatinut akiuussinnaassuseqalersimasut na-linginnaasuupput. Quligut taamaattoq atorniaraanni maleruagassiaq maleqqis-sarneqartariaqarpoq iluaqutaaneralu nakkutigineqassalluni. Kumaat tamarmik toqusimanissaat qulakkeerniarlugu qulereernerup kingorna kumaajaammik il-laaguserluni illaartoqassaaq.

Inuit kumallit kisimik quligummik kumaajaatitalimmik atuisinnaapput. Illaagutit, børstit, natsat assigisaallu erruinnermut qaqorsaatilimmut kininneqassapput errorsivimmiluunniit errorneqanngikkunik qerititsivimmut ikineqanngikkunik nal. ak. 48-it atorneqaratik immikkoortinneqassapput.

Kumaninnaveersarneq kumaajaanerlu angajoqqaat akisussaaffigaat. Ulluunera-ni paaqqinnittarfinni sulisut meeraaqqerisullu siunnersuillutillu ilitersuisinnaap-put.

Kumaajaatit nakorsaattallit nakorsap peqqussutiginnippagit meeqqanut mar-luk inorlugit ukiulinnut atortinneqartariaqanngillat.

Meeqquerivimmukaqqinnissaq

Kumaajartinneq aallartereerpat aatsaat meeqquerivimmukaqqittoqarsinnaavoq. Sulisut kumalimmik naammattoorsigunik taanna pissutigalugu meeraq angerlar-tissanngilaat.

21. Kumaat akiorniarnernut kumaajaaserlunilu kumaajarneq pillugu ilitersuut Nunatsinni Nakorsaaneqarfiup nittartagaani takuneqarsinnaavoq www.nun.gl

7.19 Kiinnakkut aniorneqarneq (parvovirusinfektion, erythema infectiosum, meeqqat nappaataasa tallimaat)

Meeqqat nappaataat taanna nalinginnaaqaq tamatigorluinnangajallu sakkukitsumik atugaasarluni. Inersimasut 65 %-iisa missaasa nappaat siusinnerusukkat atoreersimagamikku akiuussutissaqarput tunillatsissinnaanatillu. Naartunerup affaani siullermi tunillatsittut peqqinnissaqarfimmit immikkut nakkutigineqasapput.

Tunillatsinneq

Nappaat qisikkut assaat atortulluunniit aqcutigalugit imal. quersornikkut tanga-jornikkulluunniit silaannarmut serpalinnernit najuussinikkut tunillaattarpoq.

Aniornerit tunillaanneq ajorput.

Tunillaasinnaaffik: Tunillatsinnermiit ullut 5-10 (sap. ak. missaa) aniornininnis-sap tungaanut. Taamaasilluni nappaatip ersiutai sulit takkutinngitsut tunillatsitto-qarsinnaavoq.

Nappaammut ersiutit

Tunillatsinnermiit napparsimalerneq: Ullut 13-18 (sap. ak. marluk missaat).

Nappaat nualluummut sakkukitsumut eqqaanartumik aallarniuteqarsinnaasarpoq akuttunngitsunilli ulussat aappillernerannik aallarniuteqariarluni pingaartumik avatini aniornerit takkuttarput. Timikkut avatitigullu aniornerit putoortulianut eqqaanartuupput. Aniornerit ullut marlussuit atasarput sapaatit akunnerili tullit-tut ingerlanerini pingaartumik meeqqap timini atorlugu kiagulerpat takkuteqqis-sinnaasarlutik. Kissarneqaataalaarsinnaavoq nappaalli aamma ersiuteqanngivis-sorsinnaalluni. Inersimasuni ilaatigut naggussatigut ippiuutaasinnaasarpoq. Inuit aammikkut nappaatillit tappiorannartup virus-ip aakilliortitsisinaanera pissuti-galugu peruluutigisinnaavaat. Naartunerup affaani siullermi tunillatsinnikkut naartumik katatsisinnaaneq naartulluunniit aakilliulersinnaanera annikitsuinnaa-voq. Naartorisamut innarluuteqaataalersinnaanngilaq.

Nakorsartinneq

Nappaat nakorsarneqarsinnaanngilaq. Naartusut tunillatsissimasinnaasut misis-sorluarneqartariaqarput.

Taama nappaateqartoqarnerani maleruagassat

Naartusunut nappaammik siornagut tunillatsissimanngitsunut immikkut navia-naateqarsinnaavoq. Sullivinnik Nakkutilliisoqarfik attavigalugu www.at.gl ilit-sersortigit.

Meeqquerivimmukaqqinnissaq

Meeraq peqqissipat.

7.20 Siutip iluagut aseruuttoornikkut maqisoorneq (otitis media suppurativa acuta)

Siutip iluata ameraasaagut aseruuttoorneq (siuserineq) anersaartuutitigut aseruuttoornermut kingunerluutaavoq tappiorannartunik bakterissanik patsiseqartoq.

Pingaartumik meeqqat minnerit nuareernerminni siuserilersinnaasarpot.

Tunillatsinneq

Siuserineq tuniluuttuunngilaq. Meeqqani siuserisartuni nuammik tunillatsinnermut atatillugu siuserilersoqarajuppoq. Siutinit maqisoq bakterissanik meeqqanut allanut nappaateqalersitsisannngitsunik akoqartarmat, maqineq nalinginnaasumik tuniluuttanngilaq. Qaqutiguinnaq maqisoq bakterissanik inunnik allanik nappaateqalersitsisinnaasunik akoqarsinnaasarpot.

Nappaammut ersiutit

Siuserineq annernarsinnaasaqimmat meeqqat mikisut siutitik attoqqajaasarpot. Nappaat ilaatigut nalinginnaasunik soorlu meeqqat uumilannerannik, illigisaqannginnerannik, kissarnejalaarnerannik, qiangalanerannik immaqalu naarlunnerannik, meriarnerannik timminnerannillu ersiuteqartarpot. Siutip maqilernera siutip igalaasaata putusimanerannik patsiseqartoq nappaammut ersiutaaqqaarsinnaasarpot.

Nakorsartinneq

Nakorsartittoqarnissaa peqqinnissaqarfimmit aalajangiivigineqassaaq.

Navianartorsiornermut ersiutit

Siutit napparlutik tunuini ippinnartunik aappillersimasunik pullattoqarpot, nakorsaq ingerlaannaq kalerrinneqassaaq.

Meeqquerivimmukaqqinnissaq

Meeqqat maqisoortut peqqissutut pissuseqarpata peqqinnissaqarfiullu nappaat tunillaassinnaassorinngippagu meeqquerivimmiitinneqarsinnaapput.

Meeraq meeqquerivimmiinnermini atuarfimmiinnerminiluunniit tassanngaannaq siutiminik maqisoortoq angerlartinneqartariaqarpot nakorsarlu attavigineqarluni.

7.21 Qaratsap ameraasaagut aseruuttoorneq tuniluuttoq

Nappaat tappiorannartunik bakterissanik meningokokkinik patsiseqarpoq. Nappaat qaratsap ameraasaagut aseruutsitsisarpoq aakkuluunniit toqunartunititsisarluni.

Kalaallit Nunaanni ukiut tamaasa bakterissanik meningokokkinik patsiseqartunik nappaateqartut ikittuinnaasarput. Nappaat meeqqani inuusuttunilu nalinginnaaneruvoq, qassinilluunnilli ukiulinni nappaataasinaasarlunissaaq.

Tunillatsinneq

Meningokokkit quersornikkut tangajornikkullu silaannakkut serpalinnertigut tuniluuttarput. Tamatigoruinnangajak napparsimassutiginaq tunillannartumik timiminniittulimmit tunillatsinnikkut napparsimalersoqartarpoq. Taamaammat taama nappaatillit ataasiakkaaginaagajupput ilaatigulli qatanngutit qanigisallu allat tunillanneqarsinnasarlutik.

Bakterissat timip avataanut pisut ernerlutik toqusarput.

Tunillaasinnaaffik: Nappaatip ersiutaasa takkutinngitsiarneranniit nakorsartinernerup aallartinneraniit ullup unnuallu ataatsip qaangiunnissaata tungaanut.

Nappaammut ersiutit

Tunillatsinnermiit napparsimalerneq: Ullut 1-4.

Nappaatip bakterissanik meningokokkinik patsiseqartup nalunaaquttap akunialunnguusa ingerlaneranni inuunermut navianartorsiuutaasinnaanera ilisi-manissaa pingaarteqarpoq. Ullulli marlussuit ingerlaneranni peruluutaalersinnaanera nalinginnaaneruvoq.

Aallaqqaammut nappaat nualluummut eqqaanarsinnaavoq. Ullut unnuallu ataatsimiit marluk ingerlanerini kissarneq 38-imiit 40° C-imut annertunermulluunniit qaffassinnaasarpoq.

Kissarululeriataarneq uulinnermik noqarnermilluunniit nassataqarsinnaavoq. Sakkortuumik niaqorluutaagajuttarpoq, meriarnermik nererusunnanilu imerusunnginnermik ilaqartarluni. Napparsimasoq puungalersarpoq, eqqissiveerulluni, anniarluni, puffaqajaalluni immaqalu ikiarsilluni.

Nappaat bakterissanik meningokokkinik patsiseqartoq, toorneeqqanik aapplaartunik aappalullutilluunniit tungujorujuttunik, ammikkut aammik sittersoqalerneranut (pettechier) patsisaasunik ersiuteqarsinnaasarpoq. Ilaanni sikinniarnermut ajornakusoortitsisumik annernartumillu tunusuk qiterarlu qerattarsinnaasarput.

Naalungiarsunnili nappaatip ersiutai allaassuteqangaatsiarsinnaasarpur. Meeqqat sorusussuseqannginnerusinnaappur, nererusunnatik imerusunnatillu, attortilaarnermi qissasertarlutik, nukillaariartorlutik meriartarlutillu.

Nakorsartinneq

Meeraq nakorsarniarlugu piaarnerpaamik napparsimavimmut unitsinneqassaaq. Meningokok-imik patsiseqartumik nappaateqarneq antibiotikanik nakorsarneqartarpoq.

Taama nappaateqartoqarnerani maleruagassat

Meningokok-imik patsiseqartumik nappaateqartoqarnerani iliuuseqarnissaaq Nunatsinni Nakorsaaneqarfiup akisussaaffigaa.

Qanimut attavigisartakkat arlaannik meningokok-imik patsiseqartumik napparsimasoqarsimappat, nappaammur ersiuteqarneranik malussarniarnissaaq iliuussisat pingaarnersaraat, taamaattoqassappallu peqqinnissaqarfik ingerlaannaq attavigineqassaaq.

Inoqutigiit ilaat meningokok-imik patsiseqartumik nappaateqalerpat, qaqutiguu-galuaq piffissap qaninnerup iluani alla napparsinnaasarpur.

Meningokok-imik patsiseqartumik nappaatillip illoqatai nappatsaaliniarlugit antibiotikamik nakorsarneqarnissaat innersuussutaasarpur.

Ulluunerani paaqqinnittarfinni atuarfinnilu tunillatsissinnaaneq annikeqimmat, qaqutiguinnaq nappatsaaliiniarluni nakorsaasoqarnissaaq innersuussutaasarpur.

Nappaat nerisassat atortulluunniit aqqutigalugit tunillaanneq ajorpoq. Immikkut ittumik pinngussanik saliiinissamut ininilluunniit eqqiaanissamut pissutissaqanngilaq.

Qaratsap ameraasaagut aseruuttoornerit allat

Bakteerissat meningokok-it qaratsap ameraasaagut aseruuttoornermut patsisaa-gajunnersaappur. Qaratsalli ameraasaagut aseruuttoornerit allanik patsiseqarsinnaasarpur.

Qaratsap ameraasaagut aseruuttoornerit navianaateqarnerit bakteerissanik patsiseqarpur piaarnerpaamillu nakorsagassaallutik.

Meeqqanik akiuussutissiisarneq pillugu maleruagassani Hib-imut, kiisalu pneumokok-inut akiuussutissat bakteerissamik *Hæmophilus influenzae* type b-mik patsiseqartunut bakteerissanullu pneumokok-inut nalinginnaanerusunut illersuutaappur.

Qaratsap ameraasaagut aseruuttoornerit ilaat tappiorannartunik virus-inik patsiseqarput (ass. virus savarnermik nappaateqalersitsisartoq). Nappaatit taamaatut atupiloorneqarsinnaasarpur nalinginnaasumilli ulorianaateqaratik. Nakorsarneqarnissaat pisariaqanngilaq napparsimavimmili uninngassutaasarpur.

Meeqgerivimmukaqqinnissaq

Nakorsartinneq naammassippar meearlu peqqissippar. Meeqqat inersimasullu nappatsaaliniarlugit nakorsartinnerat naammassippar, meeqgerivimmur atuarfimmulluunniit utersinnaapput.

7.22 MRSA (tappiorannartut stafylokokkit antibiotikanut akiuussinnaanngorsimasut)

Bakteerissat ilaat MRSA-mik taaguutillit antibiotikanut nalinginnaasunur akiuussinnaassuseqarput. Bakteerissanik MRSA-nik patsiseqartunik ulorianaatiliinik nappaatillit, nakorsaruminaatsuusinnaanerat ajornartorsiutaavoq. Siusinnerusukkur MRSA napparsimavimmi uninngasut akornanni nassaassaagajunnerugaluarpog. MRSA maanna aamma napparsimaviit avataannur soorlu inoqutigiinnur imal. ilaanni aamma meeqgerivinnur siaruaappog. Inunnur peqqissunur amerlanernur MRSA navianaateqanngilaq.

Tunillatsinneq

MRSA stafylokokk-isut allatulli tunillaattarpog. Stafylokokk-it inuit peqqissur sorluiniittarpur amiiniittarlutik inoqutigiillu akornanni tuniluussinnaasarlutik. Inuk kilerneqarpur ajuaqarpur anersaartuutitigulluunniit aseruuttoorneqarpur tunillatsinnissaq qaninnerusarpog.

Pitsaaliuineq

MRSA siaruaateqqunagu Nunatsinni Nakorsaaneqarfik MRSA-p siaruatsaalineqarnissaanur immikkur ilitersuusiorpog²². Misissortinnissap qaqugu pinissaa, kiisalu inuit ataasiakkaat inoqutigiillu qanog nakorsarneqartarnerat, ilitersuummi takuneqarsinnaapput. Pineqartoq peqqinnissaqarfimmit paasissutissinneqasaaq.

Suliffeqarfimmi nappaalasoqalerpar (inunnit ataatsimoortunit marluk amerlanerilluunniit MRSA-mik patsiseqartumik nappaateqartur paasineqarpur) kingorna imminnur tunillaassuuteqqeqqunagit ataatsikkur misissorneqarlutillu pisariaqarpur nakorsarneqassapput. Taamma ataatsimoortunik misissuinissaq Nunatsinni

22. Stafylokokkit sungaartur (Stafylococcus Aureus) bakteerissallu allat antibiotikanut akiuussinnaanngorsimasur pillugit Nunatsinni Nakorsaaneqarfiup ilitersuusiasa 2016-meersoq.

Nakorsaaneqarfik isumaqatigiissuteqarfialugu aallartinneqassapput. Misissuinnermi peqataasut allakkatigut paasissutissinneqassapput.

Nappaammut ersiutit

MRSA-mik patsiseqartumik nappaateqarneq nappaatinit stafylokok-inik allanik patsiseqartunit allaassuteqanngaangilaq nappaateqareersuinnarnilu peruluutaanerusaluni. Ammikkut aseruuttoornernit ajussanillu stafylokok-inik allanik patsiseqartunit allaassuteqanngillat.

Taama nappaateqartoqarnerani maleruagassat

MRSA-mik patsiseqartumik nappaateqartoqartillugu iliuuseqarnissaq, Nunatsinni Nakorsaaneqarfiup akisussaaffigaa.

Meeqquerivimmukaqqinnissaq

Maleruagassat nalinginnaasut malinneqarnissaat pingaarnersaavoq. MRSA-mik nassaarfiugaluit peqqissulli paaqqinnittarfimmukarsinnaapput. Ikeqaraanni, ajuaraanni nuffasersimagaanniluunniit paaqqinnittarfimmukartoqassanngilaq. Ikeq aseruuffiusoq nakorsarneqartoq ussissumillu mattuserluagaasoq ataasiinnaappat, meeqqat atualereersut paaqqinnittarfimmiissinnaapput. Nunatsinni Nakorsaaneqarfik pisariaqarpat immikkut iliuuseqarsinnaavoq.

7.23 Mæslingerneq (morbilli)

Meeqqat nappaatigaat tappiorannartumik virus-imik patsiseqartoq. Nappaat peruluutaasinnaavoq kingunerluuteqarsinnaallunilu. Meeqqanik akiuussutissisarnermut maleruagassani mæslinginut akiuussutissinneqarnissaq ilaavoq. MFR-imik akiuussutissiisalernermiilli qaqutigunnaq mæslingertoqartalerpoq.

Tunillatsinneq

Assaat atortulluunniit qisermik mingutsinneqarsimasut aqqutigalugit imal. quersornikkut tangajornikkulluunniit serpalinnernik silaannarmiittunik najuussinikkut nappaat tunillaattarpoq. Nappaat tuniluutiasuuvoq.

Tunillaasinnaaffik: Meeqqap tunillatsinneraniit ullut arfineq marluk qaangiunneranniit imal. nuffasernermit aniorneqalernerup kingorna ullut sisamat qaangiunnissasa tungaanut.

Nappaammut ersiutit

Tunillatsinnermiit napparsimalerneq: Ullut 10.

Nappaat marlunnik immikkoortortaqrpoq. Immikkoortoq siulleq ullunik marlunniit sisamanut sivisussusilik kissaruluffiuvoq (39-40° C), inuummarliorfiulluni, milinngatsiffiulluni, quersorfiulluni, isinut ippiuutaalluni aappillersitsisarlu-

nilu. Ullup unnuallu ataatsip qaangiunnerani kissarneqanngingajareerluni im-mikkoortup tullia kissarululeqqinnikkut aniorneqalernikkullu aallartittarpoq.

Kiinaq siutillu tunui ullut marluk qaangiunneranni timip sinneranut avatinullu siaruaattumik aniorneqalersarput. Aniornerit toorneeqqatut isikkullit aappalaar-tut imminnut kattukiartorlutik annertujaanngorlutik ataatsimuulersarput. Ani-ornerit qaqutiguinnaq ungillersinnaasarput. Ullut marlussuit aniorneqareermermi kissarneq appariartulersarpoq.

Nappaat sapaatip akunneranik sivilissuseqarajuttoq meeqqanit peruluutaangaat-siarsinnaasarpoq.

Nakorsartinneq

Nappaat nakorsarneqarsinnaanngilaq kingunerluutaasinnaasulli nakorsarneqar-tarput.

Taama nappaateqartoqartillugu maleruagassat

Mæslingertoqartillugu iliuuseqarnissaq Nunatsinni Nakorsaaneqarfiup akisus-saaffigaa.

Kingunerluutaasinnaasut

Aniorneqalernermit ullut marluk qaangiunnerini kissarneq appariartulinngippat imal. meeraq kissarneqaqqilerpat tamanna kingunerlutitsinermik patsiseqarsin-naavoq.

Kingunerluutaasartut nalinginnaanerit tassaapput siutip iluagut aseruuttoornik-kut siuserineq, puatsigullu nuammik nipititsineq qaqutigulli navianaatilinnik soorlu qaratsap ameraasaagut aseruuttoornermik qaratsakkullu aseruuttoorner-mik kingunerluuteqartoqarsinnaasarpoq.

Meeqquerivimmukaqqinnissaq

Mæslingerneq meeqqamut nukillaarnartuuvoq nappaatinullu akiuussinnaas-susaanik annikillisisarluni. Meeraq nappaammik kingunerlutitseqqunagu nukittoqqippat aatsaat paaqqinnittarfimmut atuarfimmulluunniit utertinneqas-saaq.

7.24 Qimmeralanneq/aappaluararneq (rubella)

Meeqqat nappaataat tappiorannartumik virus-imik patsiseqartoq. Nappaat meeqqani peruluutaasanngilaq. Pingaartumik naartunerup qaammataasa siulliit pingasut ingerlanerini tunillatsinnikkut naartog akornuserneqarsinnaavoq. Qim-meralannermut/aappaluararnermut akiuussutissinneqarneq meeqqanik akiuus-sutissiisarneq pillugu maleruagassanut ilaavoq.

Akiuussutissinneqarnissamut neqeroorut arnanut meeqqiorsinnaanerup nalaa-niittunut qimmeralassimanngitsunut/aappaluararsimanngitsunut siornatigullu akiuussutissinneqarsimanngitsunut atuupportaaq.

Qimmeralanneq/aappaluararneq MFR-imik akiuussutissiisalerup kingorna qaqutigootunngorpoq. Nappaat nunani allani akulikinnerusumik atugaavoq.

Tunillatsinneq

Assaat atortulluunniit qisermik mingutsinneqarsimasut aqutigalugit imal. quersornikkut tangajornikkulluunniit serpalinnermik silaannarmiittunik na-juussinikkut nappaat tunillaattarpoq.

Tunillaasinnaaffik: Meeqqap tunillatsinneraniit sap. ak. ataatsip qaangiunnerani-it imal. aniornininnissaq sap. ak. marlunnik sioqqullugu aniorninnerup kingor-na ullut tallimassaata tungaanut.

Nappaammut ersiutit

Tunillatsinnermiit napparsimalerneq: Sap. ak. 2-3. Nappaat tunillatinnermiit napparsimalernissap tungaanut tunillaattarpoq.

Nappaat inuummarliornermik, nuffasilaarnermik, 38° C-lu pallillugu kissarne-qarnermik aallarniuteqarajuppoq. Ullup unnuallu ataatsip missaata qaangiunne-rani qungatsimi qinersit ippinarsillutik suanngasinnaasarpur aniornerillu takkut-tarlutik. Kiinaq aappalorullutarpur aniornerilli timimiittut avatiniittullu asing-a-nerullutik toorneeqqatut isikkoqartarput. Ungillerisoqarsinnaasarpur. Ullut mar-lussuit qaangiunnerini aniornerit aangartarput nappaallu anigorneqartarluni. Aniorneqarani nappaatigineqarsinnaavoq nappaallu aniorneqarnerinnakkut suussusersineqarsinnaanani.

Nakorsartinneq

Nappaat nakorsarneqarsinnaanngilaq.

Taama nappaateqartoqartillugu maleruagassat

Naartusunut nappaammik atuisimanngitsunut immikkut navianaatitaqarpoq. Sullivinnik Nakkutilliisoqarfik nittartagaq www.at.gl aqutigalugu paasiniaavi-giuk.

Meeqquerivimmukaqqinnissaq

Meeraq peqqissippat.

7.25 Kuppiarneq (varicella)

Meeqqat nappaataat tappiorannartumik virus-imik patsiseqartoq ammillu pulla-qisuninneranik ersiuteqartoq. Avinneq (helvedesild) tappiorannartumik tamatuminnga aamma patsiseqarpoq.

Tunillatsinneq

Assaat atortulluunniit qisermik pullaqisulluunniit seerinerinit (avinnermik nappaateqarnermissaaq) mingutsinneqarsimasut aqutigalugit imal. quersornikkut tangajornikkulluunniit serpalinnernik silaannarmiittunik najuussinikkut nappaat tunillaattarpoq. Nappaat tuniluutiasuuvoq. Qalippernerit panertut tunillannangillat.

Tunillaasinnaaffik: Tunillatsissimasinnaanermiit ullut arfineq marluk qaangiunnerini imal. aniornininnissaq ullunik pingasunik sioqqullugu aniornininnerup kingorna ullut tallimat qaangiunnissaasa tungaanut imal. ulluni marlunni pulla-qisunik nutaanik takkuttuerunnissaanut kuppiaqqallu tamarmik panernissaasa tungaanut.

Pitsaaliuineq

Assaat aqutigalugit tunillaasarneq eqqiluisaarluarnikkut annikillisinneqarsinnaavoq. Meeqqap assaasa asattarnissaat kuminnikkullu qitsunnerit bakterissanik patsiseqartumik aseruttoorfiusinnaanerit pitsaaliorniarlugu kukiisa killortarnissaat pingaaruteqarpoq.

Meeqqat amerluutaat tuniluuttoq nappaammut kingunerluutaagajuttuuvog tarnulli zink-imik akulik (zinkliniment) atorlugu pullaqinerit panertinnerisigut ungillerinerup annikillisinneragut killilersimaarneqarsinnaavoq.

Nappaammut ersiutit

Tunillatsinnermmiit napparsimalerneq: Sap. ak. 2-3.

Nappaat inuummarliornermik kissarneqalaarnermillu aallarniuteqarsinnaavoq aniorneqalernerli nappaammut ersiutit siullersarigajuttarpaat. Aniornerit timimi kassermiluunniit aallartillutik kiinnamut annikinnerusumillu avatinut siaruartarput. Siullermik toornertut ittut aappalaartut saqqummersarput taakku qaammarissunik imalinnik qaangikkunik qalipperlutik parnuttartunik pullaqineqalersarput. Ulluni siullerni sisamaniit tallimani nutaanik pullaqineqalersarpoq nappaallu sap. ak. ataatsip ingerlanerani qaangerneqartarpoq qalippernerilli sivisuumik atasinnaasarpud. Kuppiaqqat annertuumik ungillertarput kuminnermilu qitsunne-rit aseruuttoorsinnaasarlutik.

Nakorsartinneq

Nalinginnaasumik nappaat nakorsarneqarsinnaasanngilaq. Ungillerinermi tarnut pisiniarfimmi pisiassa qink-imik akulik (zinkliniment) atorneqarsinnaavoq.

Taama nappaateqartoqartillugu maleruagassat

Naartusunut kuppiararsimanngitsunut nappaat immikkut navianaatitaqarpoq. Sullivinnik Nakkutilliisoqarfik nittartagaq www.at.gl aqqutigalugu paasiniaavi-
giuk.

Kingunerluutaasinnaasut

Inuit nappaatinut akiuussinnaassusaat annikillisimasut soorlu HIV-mik tunillat-sissimasut, aammikkut kræfteqartut immaqalu nappaatinut akiuussinnaassutsi-mik annikillisitsisunik nakorsaattortut peruluutigisinnaavaat.

Tappiorannartoq kuppeeralersitsisartoq nappaat qaangiutereersog timimiiginnar-tarpoq kingusinnerusukkullu avinnermik nappaateqalernermit (helvedsild) pat-sisaasinnaasarluni. Nappaat taanna inersimasunit nappaatigineqalerajunneruvog ammillu ilaani annernartunik pullaqisoqalerneranik ersiuteqarluni. Pullaqinerit taakku takkunneriniit sap. ak. ataatsip ingerlanerani seerisuni tappiorannartoq virus kuppiararsimanngitsunik tunillaasinnaavoq. Sivisuumik anniaataasinnaa-voq. Avinneq (helvedesild) meeqqanit aamma nappaatigineqarsinnaavoq. Inuit annikitsumik nappaatinut akiuussinnaassusillit annertuumik eqqorneqarsinnaa-sut (generaliseret Herpes Zoster) ilaatigut tappiorannartunut virus-inut nakor-saattortinneqartarput.

Meeqgerivimmukaqqinnissaq

Kuppiaqqat qalipaap panerpata nappaat tuniluussinnaajunnaassaaq.

7.26 Sikannertuusap (skovflåt) tunillannartuanik tunillatsinneq

Sikannertuusat qaratsakkut aseruuttoorutaasartumik *Borrelia imal*. Tick-borne-encephalitis (TBE) tunillaasinnaapput.

7.26.1 Sikannertuusamit tunillatsinneq

Aseruuttoorneq bakteerissamik sikannertuusaniissinnaasumik *Borrelia burgdorferi*-mik patsiseqartoq. Nappaat Kalaallit Nunaanni sikannertuusat nalinginnaavallaanngimmata naammattoorneqarsimanngilaq Qallunaat Nunaannili inuppasuit amerlanerit napparsimalissutiginnngisaminnik ukiut tamaasa sikannertuusait kiitittarput. Sikannertuusap skovflåt maajip qaammataaniit oktobarip qaammataanut takussaanagerusarpoq.

Tunillatsinneq

Sikannertuusap tigutsimmik amitsuuaqqamik nuulimmik ammip killerpiaagut ni-aqua kiggigullugu peerneqassaaq

Sikannertuusamit bakteerissamik *Borrelia*-mik tunillannartulimmik kiitinnikkut nappaammik tunillatsittoqartarpoq. Sikannertuusap ammip saannersaa toqqorsimaffissalik soorlu nalloq, imeqqutaq, uneq, siutit tunui qalaseq meeqqanilu kasseq ilanngullugu kiivillugu kiisarpaa. Sikannertuusap nal. ak.-ini 24-imi amermi kiisimareerpat aatsaat inuk tunillatsissinnaasarpoq. Sikannertuusap nal. ak. 24-it siulliit ingerlaneranni peerneqarpat tunillatsinnissaq annikitsuinnaassaaq. Aseruuttoornerit bakteerissamik *Borrelia*-mik patsiseqartut inuit akornanni tuniluuttuunngillat.

Pitsaaliuineq

Sikannertuusap orpipassuit naqqanni naggorissumi imal. orpilimmi portusuunilu naaffigisimasumi uumasuvoq. Taamaattuniissimagaanni bakteerissanillu borrelianik patsiseqartumik aseruuttuussanngikkaanni ameq misissoqqissaartariaqarpoq. Seeqqut tikillugit naaffigineqarsimasukkut ingerlassagaanni gummeqarluni angalaarnissaq silatusaarnersaaq. Sikannertuusat ersarinnerulersikkumallugit avatikkut atisinissaq qaamasunillu atisaqarnissaq naleqquttuussaaq. Ammip killerpiaani immikkut ittumik tigutsisilerluni sikannertuusap peerneqassaaq. Nalinginnaasumik amuinnaarlugu kaanngartinniarsaraluguluunniit ajornanngitsumik peerneqarsinnaavoq. Kiggisaasa ilaat piinngitsuukkat ajoqusiineq ajorput.

Nappaammut ersiutit

Tunillatsinnermiit napparsimalerneq: Ullut 3-30.

Sikannertuusap 2 mm-isut atsigisoq aallaqqaammut amermi toornertut qernertut takuneqarsinnaasarpoq. Sikannertuusap aammik milluaareernermini allisar-

poq. Kiitereermermi kiggeq ippenap kiggianut eqqaanartoq annerungaatsiartorluunniit sikannertuusap qisianik patsiseqartoq pullalersarpoq.

Sikannertuusamit kiitereermerup kingorna ullualuit sapaatilluunniit akunnerisa arlallit qaangiunnerini borreliamik patsiseqartumik aseruuttoornermut ersiut aniornerit takkussinnaasarput. Aniornerit aappaluttut immikkuullaripput annertusiartortarpullu 4 cm sinnerlugu silissuseqalersinnaallutik. Piffissap ingerlanerani qeqqata tungaa asinngariartortarpoq ilqqasutullu isikkunittarluni. Tunillatsittut affaasa missaat nukimminnik, naggusaminnillu ippioartarput, niaqorluttarlutik aniornerullu nalaa anniarisinnaasarlugu. Aniorneqanngikkaanniluunniit sianiuteqarfinnit nappaammut ersiutit takkussinnaasarput (nukillulernerq, nukillaarneq). Meeqqat naarlulersinnaapput, illigisaarullutik imal. sorusussuseerullutik. Nakorsartinngikkaanni aniornerit sap.ak. qaammatiniluunniit arlalinni attanneqarsinnaapput.

Nakorsartinneq

Borreliamik patsiseqartumik aseruuttoornermut ersiuteqaleraanni imal. aniornerit qtermikkut 4 cm-imit silinnerulerpata peqqinnissaqarfik attavigineqassaaq.

Kingunerluutit pinaveersaarlugit borreliamik patsiseqartumik aseruuttoorneq antibiotikamik nakorsarneqassaaq. Napparsimasut sianiuteqarfimminneersunik nappaammut ersiutillit amerlanersaat akornutissarsinatik peqqissisarput.

Meeqquerivimmukaqqinnissaq

Meeqqap nalinginnaasumik peqqissutsi attappagu meeqqerivimmiinnissaq akornutissaqanngilaq.

7.26.2 Sikannertuusamik patsiseqartumik qaratsakkut aseruuttoorneq (Tick-borne-encaphelitis, TBE)

TBE sikannertuusamit kiitinnikkut tappiorannartuanit tunillatsinnermik patsiseqarpoq. Nappaateqalernerq qaqutigoortuuvoq. Sikannertuusaq maajip qaammataniit oktobarip qaammataanut takussaanerusarpoq.

Tunillatsinneq

Borreliamut tunngasoq takuuk. Borreliamik tunillatsinnermut akerliusumik kiitinnikkut tappiorannartoq virus tunillaattarpoq. TBE inuit akornanni tuniluuttuunngilaq.

Pitsaaliuineq

Borreliamut tunngasoq takuuk.

Nappaammut ersiutit

Tunillatsinnermiit napparsimalerneq: Ullut 7-14.

Nappaammut ersiutit siulliit nualluummut influenzamut ersiutitut assingusut ullualunni atuuttarput. Tunillatsittut pingajorarterutaasa missaat qaratsakkut aseruuutoornermut ersiuteqalersarput niaqorlulerlutik kissarululerlutik ullualunniit sapaatip akunnerini ajunngeriarlutik timip ilaa nukillaartarpoq. Ataasiakkaat anigugassaanngitsumik eqqarsartaatsikkut sianiuteqarfikkullu akornusersinnaasarput. Meeqqat arfineq marluk inorlugit ukiullit qaqutigut peruluutigisinnaasarpaat.

Nakorsartinneq

Aseruuttoorneq tappiorannartumik virus-imik patsiseqartoq immikkut naapertuuttumik nakorsarneqarsinnaanngilaq.

Meeqquerivimmukaqqinnissaq

Killilersuiffiqineqanngilaq.

7.27 Oquninneq (dermatofytoser, ringorm)

Ammikkut aseruuttoornerit oqunnik patsiseqartut.

Tunillatsinneq

Oquit ilaat inunnik nappaateqalersitsisarput. Amerlanertigut napparsimassutiginagu oqunnik timiminnaittullit attuinnikkut tunillaasarput. Oquninnerit allat uumasuneersuugajupput pingaartumik meeqqat qitsuaqqanit, nersuteeqqanit marsvin-init hamster-inillu tunillatsinnermikkut ningujanittarput (ringorm).

Pitsaaliuineq

Namminerisamik allaruteqarnikkut, isikkani inussat akornisa allarterluartarnerisigut, ullut tamaasa alersit ipiitsunik taarsertarnerisigut, atuarfimmi naluttarfimmilu uffarnermi immikkut atugassianik skooqartarnikkut skuullu ussilluinnanngitsut atortarnerisigut, isikkakkut oquninneq pitsaaliorneqarsinnaavoq.

Nappaammut ersiutit

Tunillatsinnermiit napparsimalerneq: Ilisimaneqaqqissaanngilaq sap. ak. qaamatilluunniit arlaliunissaat ilimanarpoq.

Amermi aappalunnersat amiiartut ungilattullu takussaasarput. Aappalunnersat qeqqi illoqqasunngorlutik asinngariartortarput (ringorm). Amerlernerit timimiikkajupput avatiniikkajullutillu. Uumasunit tunillatsinnermi kasseq aamma amer-

lersinnaasarpog. Nutsat immikuutaarlutik ataatsikkut katagalersarput amermilu amiiarnerit immikkuullarissut takussaasarpog.

Isikkakkut oqunittoqarsinnaasarpog. Isikkani inussat akorni erivisimasarput amialu panerluni qulloorsimasinnaasarpog katagarsinnaasarlunilu.

Nakorsartinneq

Nakorsaq oqunnut toqoraatinik nakorsaasiisinnaavoq. Oqoqarfikkut nakorsartinneq amerlanertigut naammattarpog pingaartumilli kassikkut oqoqarnermi nakor-saatitornissaq pisariaqarsinnaasarpog.

Taama nappaateqartoqartillugu maleruagassat

Oqunnermut atatillugu immikkut iliuuseqartoqartassanngilaq.

Meeqqerivimmukaqqinnissaq

Killilersorneqanngilaq.

7.28 Ulluni pingasuni kissarneqarneq (exanthema subitum)

Tappiorannartunik virus-inik patsiseqartoq meeqqanit affarmiit pingasunut ukiu-linnit atugaagajunnerusartoq. Meeqqat tamangajalluinnarmik pingatsiisinnatik tunillatsittarpog.

Tunillatsinneq

Tunillatsereermermi inuunerup sinnerani ilaanneeriarluni qiseq virus-inittarpog. Assaat atortulluunniit qisermik mingutsinneqarsimasut aqutigalugit tunillaat-tarpog. Meeqqat amerlanersaat angajoqqaaminnit qatanngutiminnilluunniit angajulliunerusunit tunillanneqartarpog. Meeqqerivinni ulluni pingasuni kissar-neqartarneq qaqutiginnaq nappaalassutaasarpog.

Nappaammut ersiutit

Tunillatsinnermiit napparsimalerneq: Sap. ak. 1-2.

Nappaat tassanngaannaq kissarneqaleriataarnermik aallaqqaateqartarpog. Ullut marluk sisamallu akornanni kissarneq 39° C missaaniittarpog meeqqalli nali-nginnaasumik peqqissusaa annertunerusumik sunniivigineqassanani. Kissar-nerup appariartornera ilutigalugu, timi aniorninittarpog. Aniornit toornertut mikisutut isikkullit aappalunguserlutik asingasut qungatsimut niaqqumullu siaruaassinnaapput timili aniorneqarnerusarpog. Aniornit ullut ataatsimiit mar-luk missaanni qaangiunnerini aanngartarpog meearlu peqqissisarluni. Arlalip-passuartigut aniorninittogarneq ajorpoq taamaattoqartillugulu ulluni pingasuni kissarneqarnertut suussusersineqarneq ajorpoq. Kissarneqarnermi noqartarneq kingunerluutaagajuttuuvog.

Nakorsartinneq

Nappaat nakorsarneqarsinnaanngilaq pitsaaliornissaalu pisariaqarani.

Meeqquerivimmukaqqinnissaq

Meeraq peqqissipat.

7.29 Sakialluut Tuberkulose

Nappaat TB sakialluutip tappiorannartuanik patsiseqartoq puanniikkajunneruvoq aammattaarli timip ilaani allami meeqqani qungatsip qinersiini nappaataasinnaalluni. Tappiorannartut ukiorpassuit nappaateqalersitsinatik timimiissinnaapput.

Tunillatsinneq

Inuit sakialluuteqarlutik quersortut tunillaasinnaapput. TB quersornikkut tanga-jortornikkulluunniit silaannarmi serpalinninnguuttunik najuussinikkut tunillaattarpoq anersaartuutitigulli aseruuttoornernit allanit tuniluutiannginnerulluni. Si-visuumik qanitanuinnaq nalinginnaasumik tuniluuttarpoq. Meeqqat inersimasunit tunillatsikkajunnerupput. Meeqqat sakialluummik nappaatillit tappiorannartunik bakterissanik annikitsuinnarmik piiasarmata, inersimasunut sanilliullugit tunillaasuungillat.

Pitsaaliuineq

Meeqqat inersimasullu pappiaqqanut taliminnulluunniit quersortarnissaat inasutaavoq. Pitsaasunik silaannarisarfeqarneq ullormullu arlaleriarluni ininik silaannarissaasarneq kiisalu ininik eqqiluutsuutitsilluarneq nappaatip tuniluunnis-saraluanik annikillisisarpoq.

Meeqqat tamarmik inunngornerminniit TB-mut akiuussutissinneqarnissamik (BCG) neqeroorfigineqartarput.

Nappaammut ersiutit

Tunillatsinnermiit napparsimalerneq: Qaammatit ukiut.

Meeqqat inuusuttullu akornanni nappaatit tuniluuttut amerlanersaat ersiuteqarneq ajorput ernerlutilluunniit peeruteqqittartunik ersiuteqartarlutik. TB nappaatigineqalerpat tunillatsinnermiit qaammatip ataatsip arfinillillu akornisa qaangiunnerini nappaatip ersiutai tassaasut kissarneqarneq, sanigorneq imal. oqimaalliartunnginneq, quersorneq, unnuami aallerneq qiaammisarnarlu takkukkajupput. Qaqutiguunerusoq qinersitigut, saanertigut naggussatigut amikkut ilaannilu qaratsap ameraasaatigut aseruuttoornermut ersiuteqartarpoq.

Nakorsartinneq

Nakorsartinneq kinguneqarluartarpoq qaammatilli arfinillit sivilissuserisarlugit. Meeqqat napparsimassutiginnikkaluarlugu tunillatsissimasut nappatsaaliniarlugit nakorsarneqartarput.

Taama nappaateqartoqartillugu maleruagassat

TB-mik nappaateqartoqartillugu iliuuseqarnissaq Nunatsinni Nakorsaaneqarfiup akisussaaffigaa. Iliuuseqartoqassatillugu peqqissaasoq TB-mik immikkut ilisimasalik nakorsarlunniit ikiortigineqartarpoq.

Meeraq TB-mik tunillatsissimappat qatanngutit, angajoqqaat, qanigisallu allat TB-mik nappaateqarnersut taamaasillutillu tunillaasuusimasinnaanerat paasiniarlugu misissortittariaqarput.

Meeqquerivimmukaqqinnissaq

Meeraq TB-mik tunillatsissimasooq paasineqarpat immikkut naliliivigalugu meeqquerivimmukaqqissinnaalernissaa paasineqassaaq. Meeqqat TB-mik tunillatsissimasut amerlanersaat allanik tunillaasinnaanngillat killilersorneqanngilarlu. Nunatsinni Nakorsaaneqarfik siunnersuisuussaaq.

7.30 Unngut (molluscum contagiosum)

Ammikkut nappaat tappiorannartumik virus-imik patsiseqartoq.

Tunillatsinneq

Unngut attorlugit tuniluuttarput.

Tunillaasinnaaffik: Unnguninnermiit nakorsartilernerup tungaanut.

Nappaammut ersiutit

Tunillatsinnermiit unnguninneq: Oqaatigiuminaappooq sapaatilli akunneri arlaaliugunarlutik.

Ammikkut tinupanerit 2-3 mm-isut atsigisut ammallorissup affaatut isikkullit qitermikkut qumariartortut takkuttarput. Meeraaqat unngorpassuaqalersinnaasarpur meeqqalli annerit tallimaniit qulinut amerlassusilinnik unngoqalersinnaasarlutik.

Nakorsartinneq

Nappaat isumaminik qaangiuttarpoq ukiulli affaaniit ukiut marluk pallillugit sivilissuseqarsinnaasarluni. Unngut taakku qeritillugit kiliorlugit piiarneqarsinnaapput kvælstof-imilluunniit imerpalasumik qeritillugit peerneqarsinnaallutik.

Meeqqani mikinerusuni nungujartortitsisartumik sakkukitsumik tanillugit imikkut ilisimasalimmit peerneqarsinnaapput.

Meeqquarivimmukaqqinnissaq

Killilersorneqanngilaq.

7.31 Unngut (verruca vulgaris)

Ammikkut nappaat tappiorannartumik virus-imik patsiseqartoq. Meeqqat atuaret 10 %-iisa missaat assammikkut isikkamikkulluunniit unngoqarnikuupput.

Tunillatsinneq

Unngut attorlugit tuniluuttarput isikkani unngut meeqqat kamillaarfiini tassalu eqaarsaarfinni uffartarfinnilu tuniluukkajunnerupput.

Tunillaasinnaaffik: Unnguninnermiit nakorsartilernerup tungaanut.

Nappaammut ersiutit

Tunillatsinnermiit napparsimalerneq: Oqaatigiuminaappoq qaammatialuugunarpulli.

Unngut milimaterialunniit centimeterisut angissuseqarlutik amermi tinunerusarput. Ilaanni aap sitserneranik patsiseqartumik taartunik toorneeraqalersinnaasarput.

Nakorsartinneq

Amerlanertigut agiarlugit piiarneqartarput. Kvælstof imerpasosq atorlugu qeritillugit imal. nungujartortitsisartumik tanillugit piiarneqarsinnaasarput. Taama nakorsaaneq peqqinnissaqarfimmi ingerlanneqartarpoq.

Unngut qeritillugit kiliorlugit peerneqarsinnaasarput. Taamaasiornikkut tuniluussinnaanerat annikillisinneqartarpoq.

Unngut ukiut arlallit qaangiunneranni isumaminnik peerussinnaapput

Taama nappaateqartoqartillugu maleruagassat

Assanni unngoqarnermut tunngatillugu immikkut iliuuseqartoqarneq ajorpoq.

Meeraq isikkamigut unngulik nakorsartinngitsoq isikkamigut eqaarsaarutini uffarnermilu skuunik atuisassaaq.

Meeqquarivimmukaqqinnissaq

Killilersorneqanngilaq.

7.32 Isikkut aseruuttoorneq (conjunctivitis)

Isip ameraasaagut qallikkut aseruuttoorneq. Isip ameraasaata qalliup isi uisorrersaat ilanngullugu qallersimavaa.

Tunillatsinneq

Nappaat atortut soorlu allarutit pinngussallu aqutigalugit tuniluuttarpoq. Quersornikkutaaq tangajornikkulluunniit silaannarmut serpalinnertigut tuniluussinnaasarpoq.

Pitsaaliuineq

Isikkut aseruuttoorneq eqqiluisaarluarnikkut pitsaaliorneqarsinnaavoq. Eqqortumik assaat eqqiluutsuutinnissaat pingaaruteqarpoq. Isinit seerisumik attuereernermi assaat asattakkit. Nalinginnaasumik eqqiluutsunik attuissatinnani (ass. igaffimmi sulilersinnani, nerriviliulersinnani imal. paarnanik naatitanik agguilersinnani) assaat asaqaarneqassapput, taamatullu mingulinnik attuereernermi assaat asanneqassapput. Isikkut aseruuttoornerup allarutitigut ermiutitigullu tuniluussinnaanerata pitsaaliornissaa qulakkeerneqartariaqarpoq.

Nappaammut ersiutit

Isikkut aseruuttoorneq sakkukitsumik atorineqarsinnaavoq peruluutaasinnaallunilu.

Nappaammik sakkukitsumik atuineq

Meeqqat nuattut akornanni isikkut aseruuttoortarnerit sakkukitsunnguamik atorineqartartut assigiinngitsut marluupput.

Siulleq isinik aappillersitsilaartarpoq qullilisitsilluni pingaartumillu iteqqaarnermi serpeqartitsisarluni. Tamanna qulliit sulluata ameraasaata pullalluni milinganeramik patsiseqarpoq. Meeqqat taakku meeqqerivimmiissinnaapput.

Aappaa tappiorannartumik virus-inik tuniluutiasuunngitsumik patsiseqarpoq. Isiluummut tamatumunnga ersiutit malunnangaanngillat peqqissuserlu sunnii-vigineqassanani. Antibiotika sunniuteqanngilaq. Meeqqat taakku aamma meeqqerivimmiiginnarsinnaapput.

Isiluutit taakku marluk nalinginnaaqaat meeqqallu tamangajammik tamatuminnga misigisaqarsimapput. Ajornartorsiut sap. ak. sinnerlugu attanneqarpat meeraq peqqinnissaqarfimmit misissorneqassaaq, nakorsarneqarnissaaq iliuuseqartoqarnissaalu pisariaqartinneqarpat tamanna aalajangiivigineqassaaq.

Nappaammik sakkortuumik atuineq

Qaqutigut tappiorannartunik virus-inik bakterissanilluunniit patsiseqartumik sakkortuumik isiluuteqartoqarsinnaavoq. Taamaattoqartillugu isi marniliuuttar-

poq, aappilerluni isip uisorersaatillu ameraasaat pullalersarluni. Meeqqap isi panertutut misigisarpaa qasilisitsisarpooq ilaatigullu qaamaneq sapilersarpaa qul-likuulersarlunilu. Nalinginnaasumik peqqissusaa sunnerneqarsimasinnaavoq.

Taama isiluuteqarneq tuniluutiasuummat meeraq meeqqerivimmiitinneqas-sanngilaq peqqinnissaqarfimmillu nakorsarneqarnissaaq pisariaqarpoq.

Nakorsartinneq

Isikkut aseruuttoorneq suugaluarpaa isip aappaanut tuniluuteqqunagu saleqqis-saartariaqarpoq. Isit salilersinnagit salereernerinilu assaat asaqqissaarneqassap-put aamma imal. tappiorannartuiarneqassapput.

Vat-i imermik kissalaartumik masatserlugu marneq isip qinnguaniit silammut peerneqassaaq. Vat-i ataasiaannarlugu atorneqassaaq.

Nuffasernermit atatillugu serpiliorneq tappiorannartumillu virus-imik patsise-qartut sakkukitsumik atorneqartut annikitsuinnarmik iluaalliuutaasinnaasarmata antibiotika-llu virus-inut taakkununga sunniuteqanngimmata nakorsartariaqan-ngillat. Nappaammut ersiutit annikillisinniarlugit isit salinneqartarnissaat naam-mappoq. Nappaammut ersiutit sapaatip akunnerata qaangiunnerani peerussi-manngippata meeraq nakorsiuttariaqassaaq.

Isikkut aseruuttoornerit annertunerusut nakorsarneqartariaqarput. Nappaat na-ngeqqeqqunagu nakorsartinnerup maleruqqissaarnissaa annertuumik pingaar-uteqarpoq. Isikkut aseruuttoornerni taamaattuni meeqqap meeqqeriviliaqqissin-naanissaa peqqinnissaqarfimmit naliliivigineqartarpoq.

Meeqqerivimmukaqqinnissaq

Meeqqat sakkukitsumik isimikkut aseruuttoortut meeqqerivimmukaaneqarsinnaapput.

Meeqqat sakkortuumik isimikkut aseruuttoortut meeqqerivimmukaaneqassanngillat:

- Annertuumik marniliuuttoornermi.
- Isi aseruuttoorfiuppat qaamanerlu inngiagineqarpat.
- Isi aseruuttoorfiuppat nalinginnaasumillu peqqissuseq sunnernneqarsimapat.

Meeraq nappaammut taama ersiutilik nakorsamit misissorneqartariaqarpoq.

Meeraq sivikinnerpaamik ulluni unnuanilu marlunni nakorsartereerpat, nappaammut ersiutit peeruppata nakorsartinneq sulī naammassinngikkaluq meeqqerivimmukarsinnaavoq.

8. Nappaatit tuniluuttut ataasiakkaat nalunaarsorsimaffiat

Quppernemi tulluuttuni nappaatit tuniluuttut ataasiakkaat tunillatsinnermiit nappaatit er-siutaasa takkuttarneri tunillaasinnaaneq meeqqallu meeqquerivimmukaqqissinnaaler-nissaa pillugit nalunaarsukkat takuneqarsinnaapput.

Imm. 2.1.2-mi meeraq peqqissoq napparsimasorlu pillugit nassuiaat atuaruk.

Imm. 2.2-mi nappaammut tunngasoq atuaruk.

Nappaat	Tunillatsinnermit napparsimalerneq	Tunillaasinnaan-ngortarneq	Tunillaasinnaaneq	Meeqquerivimmu-kaqqinnissaq
Toqqusaarlunneq tappiorannartunik bakterissanik patsiseqartoq	Ullut unnuallu 1-3	Meeraq tunillatsippat	Ulluni marlunni pinicillin-imik nakor-sarneqarsimanissap tungaanut	Ullut marluk peni-cilli-itoreernermi meeraq peqqippat kissarneqanngip-pallu
Ajussat	Ullualuit	Ajuaq seerilerpat	Ajussap panernissaa-ta tungaanut	Ajuaq panerpat
Meeqqat qumaat	Sap. ak. 2-6	Tunillatsinnerm-mit sap. ak. 2	Nakorsarneqalerne-rup tungaanut qaangiunnerini	Killilersorneqan-ngilaq
Meeqqat amerluutaat tuniluuttoq	Ullualuit	Ikip seerilernerani	Seeriunnaarlutik qalipaasa panerlutik katannissaasa tungaanut	Ikit panerlutik qalippernerilu katallutik mamippata
Timminneq meriarnerlu	Ullut marlussuugajuttut	Timmilernermi	Annap pissusissami-sut isikkoqalernissaa-ta tungaanut. Roskildesyge, STEC og Shigella-milluunniit nappaatilinni pissutsit immikkut ittut atuupput	Nappaammut tunngasoq takuuk

Nappaat	Tunillatsinnermit napparsimalerneq	Tunillaasinnaan-ngortarneq	Tunillaasinnaaneq	Meeqqerivimmu-kaqqinnissaq
Kilaat	Siornagut tunillat-sissimanngitsuni sap. ak. 4	Tunillatsinnerup kinguninngua	Nakorsartinnerup aallartinnissaata tungaanut	Nakorsaaneq aallartippat
Nuffaserneq toq-qusaarlunnerlu tappiorannartunik virusinik patsiseqartoq	Ullut 1-7	Ersiutaasa takkutinnginnerini ulloq unnuarlu ataaseq sioqqullugu	Nappaatip ersiutaasa takkunneranniit ullut tallimaat qaangiunnerisa tungaanut	Meeraq peqqissippat
Nuffasernermit siggukkut ase-ruuttoorneqalerneq (herpes)	Ullut 2-12	Pullaqisoqalerne-rani	Pullaqinerit panernissaasa tungaanut	Aseruuttuun-ngippat killiler-sorneqanngilaq
Savarneq	Sap.ak. 2-3	Meeqqap tunillat-sinneraniit ullut tallimat qaangiunnerini imal. nappaammut ersiutit takkunnissaannut ullut arfineq marluk sioqqullugit	Nappaatip ersiutaasa takkunneriniit ullut tallimat qaangiunnissasa tungaanut	Meeraq peqqissippat qinersiilu pullagunnaariartulerpata
Tingulluut tuniluuttoq (Hepatitis A)	Sap. ak. 3-6	Tunillatsinnermit napparsimalinngitsiarnermi	Nappaatip ersiutaasa takkunneriniit ullualu-it qaangiunnissaasa tungaanut	Meeraq peqqissippat
Tingulluut tuniluuttoq (Hepatitis B)	Qaammatit 2-4	Nappaat pillugu nassuiaat takuuk	Nappaammut tunngasoq takuuk	Meeraq peqqissippat
HIV				Killilersorneqanngilaq
Assakkut isikkakut qanikkullu pullaqisoqarneq (hand- foot and mouth disease)	Ullut 5-7	Nappaatit ersiutaasa takkunneranni	Pullaqinerit aanngariartulerpata	Meeraq peqqissippat
Nualluut Influenza	Ullut 1-4	Nap. ersiutaasa takkunneriniit ullup unnuallu ataatsip qaangiunnerani	Meeqqap peqqissinissaata tungaanut	Meeraq peqqissippat
Illummoorneq	Ullut 7-10	Meeqqap tunillatsinneraniit ullut 7-10 qaangiuppata imal. nuffaserneraniit	Illumuulernermit sap. ak. arfinillit qaangiuppata	Meeraq peqqissippat

Nappaat	Tunillatsinnermit napparsimalerneq	Tunillaasinnaangortarneq	Tunillaasinnaaneq	Meeqquerivimmukaqqinnissaq
Toqqusaarluut kunissuunnikkut tuniluuttartoq (mononucleose)	Sap. ak. 4-7	Nappaatip ersiutaasa takkunneriniit	Meeqqap peqqissinisaata tungaanut	Meeraq peqqissippat
MRSA				Nappaammut tunngasoq takuuk
Kummanneq		Tunillatsinnermiit	Kumannik uumasueruppat	Nakorsartinneq aallartippat
Kiinnakkut aniorneqarneq (parvovirus-infektion, erythema infectiosum, meeqqat nappaa-taasa tallimaat)	Sap. ak. 2 missaat	Aniorneqalernissaq sap. ak. sioqqullugu	Aniorneqalernermit	Meeraq peqqissippat
Siutip iluagut aseruuttoornikkut maqisoorneq	Anersaartuutitigut aseruuttoornermut kingunerluut	Qaqutiguinnaq maqisoq tunillan-nartoqarsinnaa-sarpoq		Tunillaasinnaaneq apeqqutaatillugu
Qaratsap ameraassagut aseruuttoorneq tuniluuttoq	Ullut 1-4	Nappaatip ersiutaasa takku-tinngitsiarnerini	Nakorsartinnerup aallartinneraniit ullup unnuallu ataatsip qaangiunnissaata tungaannut	Nakorsartinneq naammassippat meearlu peqqissippat
Mæslingerneq	Ullut 10	Meeqqap tunillat-sinneraniit sap.ak. qaangiunnerani imal. nuffaserneraniit	Aniorneqalernermit ullut sisamat qaangiunnissaasa tungaannut	Meeraq peqqissippat
Qimmeralanneq/aappuuararneq	Sap. ak 2-3	Meeqqap tunillat-sinneraniit sap. ak. qaangiunnerani imal. aniorneqalerneq sap.ak. marlun-nik sioqqullugu	Aniorneqalernermit ullut tallimat qaangiunnissaasa tungaanut	Meeraq peqqissippat

Nappaat	Tunillatsinnermit napparsimalerneq	Tunillaasinnaa- ngortarneq	Tunillaasinnaaneq	Meeqquerivimmu- kaqqinnissaq
Kuppiararneq	Sap. ak. 2-3	Tunillatsissinnaa- nermiit sap. ak. qaangiunnerani imal kuppiaqqat takkunnissaat ullunik unnuanillu pingasunik sioqqul- lugu	Kuppiaqqat takkune- ranniit ullut tallimat qaangiunnerisa tungaanut imal. ulluni marlunni kuppiaqqa- nik nutaanik takkut- tuerunnissaata pulla- qinerisalu panernis- saasa tungaanut	Qalippernerit panerpata nappaat tuniluukkunnaas- saaq
Sikannertuusap (skovflåt(tunillan- nartuanik tunillat- sinneq	Ullut 3-30			Meeraq peqqissippat
Oquninneq	Sap. akunneri- qaammatit	aniorneqalernermit	Nakorsartilernissap tungaanut	Killilersorneqan- ngilaq
Sakialluut Tuberkulose	Qaammatit ukiut			Nappaammut tunngasoq takuuk
Tick-borne encephalitis, TBE	Ullut 7-14			Meeraq peqqissippat
Ulluni pingasuni kissarneqarneq (exanthema subitum(	Sap.ak. 1-2	Ilisimaneqanngilaq	Ilisimaneqanngilaq	Meeraq peqqissippat
Unngut (moluscum contaginosum(	Sap.ak.1 – qaammatit 6	Unnguninnermiit	Nakorsaaneq aallartippat	Killilersorneqan- ngilaq
Unngut	Qaammatit 2-3	Unnguninnermiit	Nakorsaaneq aallartippat	Killilersorneqan- ngilaq. Isikkani unngut mattuser- neqarnissaat imal. immikkut nakorsar- neqarnissaat in- nersuussutaavoq
Isikkut aseruuttoorneq	Ullut unnuallu 1-3	Isikkut sakkortuumik aseruuttoornermut ersiutit takkuneri- niit tunillaassinnaa- voq	Isikkut annertuumik aseruuttoorneq sivikinnerpaamik ulluni marlunni nakorsartereernerup tungaanut tuniluuttarpoq	Sivikinnerpaamik ulluni marlunni nakorsartereernik- kut nappaammul- lu ersiutaaruppat Sakkukitsumik aseruuttoornerit killeqartinneqanngil- lat

Nittartakkani atuarsinnaasatit

www.sst.dk

Qallunaat Nunaanni Sundhedsstyrelse

Tassani nappaatit tuniluuttut, meeqqat nappaataat tuniluuttut, meeqqat peqqis-susaat, naartusunik sullissineq ulluuneranilu paaqqinnittarfinni eqqiluisaarneq pillugit paasissutissat nalinginnaasut pissarsiarineqarsinnaapput. Qulequtaq Sundhed og Forebyggelse takuuk.

www.ssi.dk

Statens Serum Institut

Tassani ilaatigut nappaatit tuniluuttut ataasiakkaat, meeqqanik akiuussutissii-sarneq, eqqiluisaarneq tamatumunngalu ilanngullugu assaat eqqiluitsuutinnis-saat pillugit paasissutissat pissarsiarineqarsinnaapput.

www.at.gl

Sullivinnik Nakkutilliisoqarfik

www.sundhedsoplysning.dk

Komiteen for Sundhedsoplysning

Tassani Sundhedsstyrelse-p Fødevarestyrelse-llu angajoqqaanut, perorsaasunut peqqinnissaqarfimmilu sulisunut naqitanngorlugit saqqummersitaat inniminner-neqarsinnaapput.

www.dpil.dk

Det Jordbrugsvidenskabelige fakultet. Institut for Plantebeskyttelse og Skadedyr, Skadedyrslaboratoriet.

Tassani ilaatigut kumaat pillugit paasissutissat sukumiinerusut pissarsiassaap-put.

www.nalunaarutit.gl

Inatsisit takukkit.

www.nun.gl

Nunatsinni Nakorsaaneqarfik.